

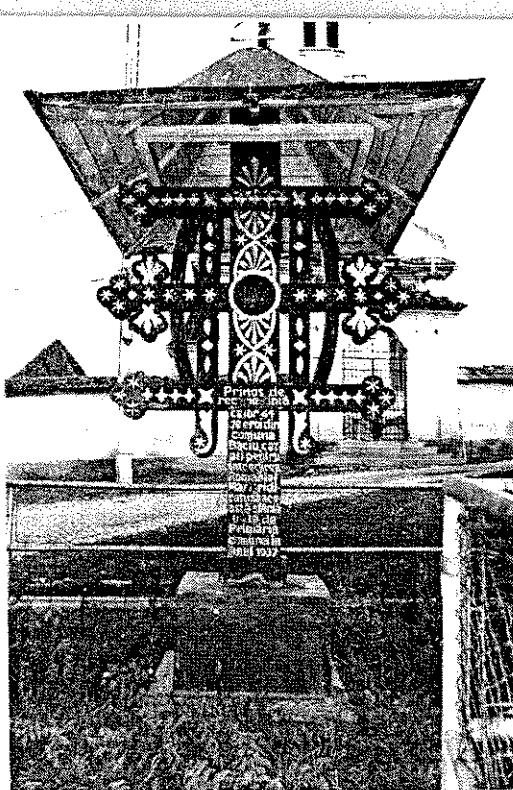
Plaiuri Săcelene

REVISTĂ EDITATĂ DE ASOCIAȚIA CULTURAL-SPORTIVĂ "IZVORUL" - SÄCELE,
ÎNFIINTATĂ ÎN ANUL 1922 ȘI ÎNREGISTRATĂ LA JUDECĂTORIA BRAȘOV.
SUB NR. 15553, DIN 8.03.1994, cont nr. 4072996060012 B.R.D. FILIALA SÄCELE

V R E M

să răscolim trecutul celor ce-au cutreerat pământul românesc
să infățișem prezențul văduvit de măreția trecutului i
să despiciam drum nou prin vremuri Săcelelor de mâine și
să contribuim cu toată puterea noastră de muncă tinerească
la ridicarea acestor plaiuri mocănești

VICTOR TUDORAN
Plaiuri Săcelene, 1934

"Prinos de recunoștință celor 41 de eroi din comuna Baciu -
căzuți pentru întregirea României Mari,
ridicatu-să această sfântă troiță de Primăria comunei în anul 1937"

Plaiuri Săcelene

APARE TRIMESTRIAL

MEMENTO

“ După ce o veți citi, păstrați revista în casa voastră. Oricând o veți găsi, vă va face plăcere, fiindcă vă reamintește oameni și locuri scumpe vouă și părintilor voștri.”

CUPRINS

Memoriam

FILE DIN CRONICA SĂCELELUI MAREA UNIRE DE LA 1918.....	3
OMAGIU SĂRBĂTORII MAREI UNIRI LA CEA DE A 87-A ANIVERSARE	5
MOŞ GHEORGHE LAZĂR ȘI SĂCELELE.....	8
“ȘI CUVÂNTUL S-A FĂCUT TRUP...”	10
REZOLUȚIA ADUNĂRII GENERALE ALBA IULIA.....	12

Cultura

MĂRTURII DIN CARTEA VREMII MAREA UNIRE DIN 1918.....	13
SEMNALE CULTURALE.....	14
PASTILĂ DE CUGETARE.....	14

Opinii

SĂRBĂTORILE TINERILOR.....	15
PLEDOARIE PENTRU SALVAREA UNEI COMORI SPIRITUALE.....	18
ȘTIREA NOASTRĂ. CEA DE TOATE ZILELE.....	19
PERSONALITĂȚI ALE SĂCELELOR: VICTOR JINGA.....	20
GÂNDURI LA SFÂRȘIT DE AN.....	21
STRADA MEA.....	22

Actualitatea

O EXPERIENȚĂ: VOLUNTARIATUL	23
MOSTENIRII CULTURALE LASATE DE MOCANII SACELENI	24
ELOGIU.....	25

Diverse

CÂTE CHIPURI ARE MOŞ CRĂCIUN?.....	26
BRADUL DE SĂRBĂTORI – SUBIECT CONTROVERSAT.....	26

Cu ocazia Sărbătorilor de iarnă, conducerea ACS "Izvorul Săcele" și colectivul de redacție al revistei "Plaiuri Săcelene" urează tuturor săcelenilor un Crăciun Fericit alături de cei dragi și un An Nou cu împliniri și sănătate.

La Multi Ani!

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

FILE DIN CRONICA SĂCELELUI MAREA UNIRE DE LA 1918

Unitatea politico-statală a românilor, înfăptuită la 1918, este rezultatul unor strădani de lungă durată ale întregii națiuni române, finalul apoteotic al unor lupte de secole în care s-au acumulat contribuții zonale, provinciale, locale sau individuale.

Între aceste contribuții multiple la înfăptuirea Marii Uniri, se poate descifra și cea a comunității brașovene, contribuție de mare dimensiune, de maximă durată și cu note, de multe ori, hotărâtoare pentru progresul cauzei românești în istorie.

Acțiunile și inițiativele românilor brașoveni și ale celor din localitățile învecinate în lupta națională, instituțiile create de ei sau personalitățile ridicate de aici au căpătat, în multe cazuri, valoare națională. Un rol important în victoria de la 1 Decembrie 1918 a românismului l-au avut, fără indoială, contribuții aduse de cărturarii din această zonă în perioada premergătoare aceluia propriezisal Unirii.

Galeria acestor luptători îi cuprinde, alături de brașoveni deja cunoscuți ca : episcopul Ioan Popazu, mitropolitul Ioan Mețianu, Iacob Mureșianu, Aurel Mureșianu, Diamandi Manole, Pompiliu Dan, Virgil Onițiu și pe intelectualii săceleni Nicolae Popaea, episcop de Caransebeș, Alexandru Lapedatu și, mai ales, George Moroianu, militant și activist fervent, din studenție, în capitalele occidentale pentru cauza națională, diplomat și politician cu contribuții remarcabile în a câștiga prietenii și a convinge guverne, oameni influenți, ziare, opinia publică europeană despre justețea luptei naționale a românilor.

Primul război mondial este înțeles și de români din zona Brașovului ca ocazia și șansa înfăptuirii dezideratului național, iar sfârșitul lui, prin înfrângerea Puterilor Centrale, oferă contextul extern favorabil finalizării procesului secular al Răurii României Mari. După statisticile vremii, dintr-o populație românească a județului de 23.975 de persoane, au fost truși pe front 2.089 de

români și alți 401 în servicii auxiliare. 244 s-au refugiat la armata română, 357 au murit pe câmpul de luptă, 184 au fost invalizi, 212 răniți recuperabil, au rămas 218 văduve și 577 de orfani.

Acțiunea eliberatoare a armatei române, în 1916, prilejuește o primire sărbătoarească în toată zona, sprijinul și colaborarea populației române fiind impresionante. Iată cum zugrăvește "Gazeta de Transilvania" din 25 august 1916 intrarea trupelor române în Săcele : " Marți dimineață, în 16 august, la orele 6, și-a făcut intrarea triumfală armata română în Satulung, comuna cea dintâi lângă frontieră. Armata a fost întâmpinată de preoții Victor Popaea și Zenovie Popovici și de un numeros public care au aclamat cu înșufletire armata română. După o consfătuire cu fruntași satului, dl. colonel Carnariu (comandantul grupului de acoperire Predeluș) a numit primar pe dl. Ioan Popa, iar ca ajutor pe dl. Axente Stroie. Duminică, 21 august, s-a oficiat, cu o deosebită solemnitate, serviciul divin de către preoții Victor Popaea și Zenovie Popovici, participând dl. general A. Razu cu toți ofițerii regimentului.

La sfârșitul serviciului divin, părintele Zenovie Popovici, în cuvinte pline de entuziasm, a arătat bucuria ce o simte populația Săcelor săzându-și visul realizat și dorește armatei române izbândă deplină. Ochii multora erau plini de lacrimi de bucurie...

Un alt moment de înaltă înșufletire a fost duminică, pe la orele 6-7, când a apărut deasupra Săcelelor aeroplana domnului locotenent Peneș, născut la Satulung, de unde și aeroplana se numește Satulung..."

Cele 40 de zile de stăpânire românească la Brașov (august-septembrie 1916) au o semnificație aparte și reprezintă un timp de maximă inflorire și de exprimare liberă a ideilor și sentimentelor românești, atât de înăbușite în trecut.

După recucerirea zonei de către autoritățile

continuare

austro-ungare începe o perioadă de represalii împotriva românilor, de reinstaurare a unui spirit dictatorial, caracterizat prin acțiuni de învinuire, prizonieri și condamnări pe baza unei lungi liste de acuzații dintre cele mai stranii. Nici locuitorii Săcelului nu sunt scuși de aceste represalii. Din lucrarea "Românismul brașovenilor. Documente 1916-1919", apărută la editura Transilvania Expres în 1998, aflăm, de exemplu, că Ioan Lulea, de 31 de ani, din Baciu, a fost închis "în urma părilor că aș fi ajutat armata română cu vite, porci, găini și cu carul la rechiziționat." A fost închis la Brașov, la Cluj și la Hova în Ungaria, din 20 oct. 1916 până la 1 dec. 1918, adică peste 2 ani. Gheorghe Gh. Șerban, de 38 de ani, tot din Baciu, a fost închis "în urma părilor că am lucrat cu soldații români pe la cancelaria comunala și că am cărat cărți cu carul de la cancelarie cu jandarmii români în 1916". A făcut 2 luni închisoare la Brașov. Comerciantul Radu Moșoiu, de 51 de ani, din Tărlungeni, a fost închis pentru că "am simpatizat, am făcut frățietate cu armata, respectiv soldații români, că am ajutat armatei române atunci când a intrat în Transilvania, că am strigat <Trăiască România Mare> și că am agitat în favorul intereselor României". A fost deținut din 22 oct. 1916 până în 31 ian. 1918.

Toti cei supuși detinției au acuzat condițiile grele de întemnițare. "Am dus foame, frig, am fost persecutat și torturat trupește și sufletește" spune în declarația sa Radu Moșoiu.

Sfârșitul războiului, în toamna anului 1918 cu victoria Antantei, din care făcea parte și România, și precipitarea evenimentelor politice impun și în această zonă un proces revoluționar amplu și profund, cu etape și forme de manifestare similară fenomenului general transilvan.

Săcelenii nu au rămas deoparte, declanșarea evenimentelor aici petrecându-se, aşa cum reiese din scrisurile domnului profesor Gheorghe Dragoș, imediat după constituirea Consiliului Național Român Central: "În diferite adunări populare, ținute în toate cele şapte comune din fostă plasă Săcele, s-a hotărât organizarea de sfaturi și gărzii naționale române, hotărâre care s-a înfăptuit în scurtă vreme în prima jumătate a lunii noiembrie 1918," în fruntea Sfaturilor Naționale s-a ales căte un președinte, iar a gărzilor naționale căte un comandanț. Tot de la domnul profesor Dragoș aflăm că președinții aleși ai sfaturilor nu fost: Ștefan Păuclea în Satulung, preot

Octavian Simtior în Cernatu, preot Nicolae Pascu în Turcheș, preot Aurel Oancea în Baciu, Nicolae Comșa în Tărlungeni, Oprea Trandaburu în Purcăreni și Bogdan în Zizin. Comandanți de găzzi erau: Gheorghe Dragoș în Satulung, Vasile Durgheș în Cernatu, Vasile Căciulă în Turcheș, Gheorghe Odor în Baciu, I. Ghia în Tărlungeni, Vasile Sandu în Purcăreni și Cornelius Bogdan în Zizin. Cele şapte găzzi naționale comunale săcelene aveau 174 de membri, iar sediul celei din Satulung "a fost fixat în casa din strada Unirii nr. 43, iar comanda în strada Mocanilor nr. 91. Tot acolo, în strada Mocanilor, era și comanda Secției a IX-a gărzilor naționale din toate cele şapte comune săcelene."

Unele din aceste date sunt cunoscute deja celor care au urmărit colecția seriei noi a revistei noastre, dar ele merită mereu reluate pentru că stau mărturie unei afirmații ce nu poate fi nicicând pusă la indoială: ori de câte ori au fost momente importante în istoria poporului român, săcelenii, urmând exemplul pilduitor al al strămoșilor lor, au răspuns prezent, situându-se în primele rânduri ale luptei pentru emancipare națională și socială.

Grele, apăsate de griji și nesiguranță au fost zilele acelei toamne a anului 1918 și pentru săceleni, dar îmbelșugate de momente înălțătoare. Unul dintre acestea a fost sfintirea drapelului gărzii naționale din Satulung, într-o din duminicile celei de a doua jumătăți a lunii noiembrie. Iată cum a fost perceput acest moment de domnul profesor Dragoș, participant activ la evenimentele de atunci: "Când primii stropi de apă sfîntă botezau fruntea aurită a steagului, când bucuria din inimile descloșate ale mulțimii era gata să spargă piepturile, deodată, din strana cantorului, bătrânul dascăl, neicu Gheorghe Colceag, a dat glas celui mai sfânt și tunător <Deșteaptă-te Române> ce l-am auzit vreodată. A urmat o înfiorare de o clipă, apoi preotul și poporul au răbufnit cu toată puterea glasurilor. Toti cântau <Deșteaptă-te Române>... Când au ajuns la intonarea ultimelor versuri: <Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină / Decât să fim selavi iarăși în vechiul nostru pământ>, deschiderea insuflării a fost atât de mare încât plânsul a înundat ochii tuturor."

În etapa finală a procesului revoluționar de la 1 Decembrie 1918 s-a derulat și în zona Brașovului activitatea de pregătire și participare la Mareea Adunare Națională de la Alba Iulia. S-au desfășurat și în comunele săcelene adunările pentru întăriterea hotărârii tuturor

continuare

românilor transilvăneni : "Voi să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Banat, Ungaria și Maramurăș la Regatul României... În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încalzește pe noi, cei de față, și tot ce va înălța pururea pe fiili și nepoții noștri. Așa să ne ajute Dumnezeu ! ".

Cu siguranță, asemenea tuturor fraților lor din Transilvania, românii săceleni au trăit în acele zile de început de decembrie 1918 momente înălțătoare de bucurie și mândrie națională. Au fost și ei prezenți la Alba Iulia prin reprezentanții lor, au participat și ei la trecerea și popasul festiv la Brașov al delegației însărcinate cu prezentarea actului Unirii la rege și Guvernul României, au fost și ei martori la alte două festivități pline de măreție ce au avut loc la Brașov : primirea armatei române și apoi a vestitului general francez, mare prieten al românilor, Henri Berthelot.

OMAGIU SĂRBĂTORII MAREI UNIRI LA CEA DE A 87-A ANIVERSARE DOR DE BASARABIA

Despre Basarabia în vremea din urmă, mai exact din anii 90 ai trecutului secol încocace, s-a scris mult, stufos, patetic dacă vreți, dar pentru mine, cel ce și-a petrecut cei mai frumoși ani ai copilăriei și primăvara adolescenței pe încântătorul ei meleag, prea puțin convingător, sad, dacă ar fi să mă refer doar la individualitatea profilul spiritual al românului basarabean, surprinsă în zilele lui bune, este foarte drept, puține la număr, în raport cu îndelunga și zbuciumata istorie a acestui pământ binecuvântat și totodată urgosit de atâtaea zavistii și încrâncenări.

Mă întorc cu gândul la bunul și minunatul meu părinte, dr. Dumitru Cazacu, aflat acum 88 de ani în rândurile Armatei române. Divizia 11, condusă de generalul N. Broșteanu și care, alături de camarazii săi, mulți dintre ei tineri transilvăneni, veneau pentru prima oară la Chișinău și pe pământ basarabean, urmând apelului Sfatului Țării și al recent proclamatei Republicii Democratische Moldovenesci. Mă întorc cu gândul la părintele meu, încercând să reconstituï din amintiri uimirea și entuziasmul de care fusese el cuprins în acele memorabile zile ale lui ianuarie 1918, pe care ni le relata cu atâtă căldură, el intelectualul onest, copleșit de nouitatea și ineditul sentimentelor ce-l cuprinseseră, aflat în mijlocul mulțimilor de basarabeni entuziaști ce-și sărbătoreau îndelung așteptata dezrobire și întoarcere la patria originară a tuturor românilor.

Armata română fusese apelată spre restabilirea ordinii ca urmare a desfășurării anarhiei provocate de bande

însemnul reprezentativ ridicat de săceleni propriilor eroi căzuți pentru reîntregirea neamului, monumentul edificat în piață din Cernatu, a fost, de atunci încocace, martorul tăcut al manifestărilor de recunoștință și pioșenie pe care locuitorii acestor meleaguri le nutresc față de bravii lor înaintași, întemeietorii și făuritori ai unității noastre naționale.

Ca la fiecare început de decembrie, membrii asociației "Izvorul", alături de toți săcelenii, depun florile recunoștinței lor pe mormântul bravilor eroi săceleni din primul război mondial și aduc un omagiu smerit celor care și-au jertfit viața pentru ca visul cel mai de preț al românilor, Unirea, să se înfăptuiască.

Ing. Claudiu Roșculeț
Președinte ACS "Izvorul" Săcele

pretins revoluționare, care, în numele unei deșănțate demagogii, destabilizau și amenințau atât de dorita și așteptată pace.

Armata română, căreia i s-a alăturat și divizia franceză a generalului Henri Berthelot a domolit în scurt timp elementele rebele, recalcitrante, care apucaseră să-și acumuleze disprețul și respingerea basarabenilor și să asigure revenirea la normalitate, prin organizarea administrației și a tuturor serviciilor grav afectate de anii de război și de consecințele revoluțiilor din februarie și noiembrie 1917.

În următoarele două luni, februarie și martie 1918, fortele democratice ale Basarabiei, conduse de Sfatul Țării, decid unirea cu România (27 martie 1918) într-o atmosferă de imensă însuflețire, eveniment care marca, de fapt, revenirea după 106 ani a acestui străvechi pământ românesc la vatra sa primordială.

Numeiroși tineri transilvăneni, moldoveni dintre Prut și Siret și regăteni, ostași și ofițeri ai armatei române, tăranii, meseriași și intelectuali de toate profesiile – juriști, medici, profesori, clerici, iau acțiuni cu firească uimire de existența **unui univers românesc** de o vigoare și frumusețe morală pe care nu putuseră să și-o imagineze până atunci.

Unii dintre ei, printre care și părintele meu, urmând rugămintii noilor autorități și administrației Basarabiei, se hotărăsc să mai rămână o vreme pe acest binecuvântat

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

continuare

hotărâsc să mai rămână o vreme pe acest binecuvântat meleag, marcat de un farmec aparte și de o neobișnuită vocație a ospitalității.

Trebuie să subliniez faptul, că în august 1914, când a izbucnit primul război mondial, tatăl meu era deja, în ciuda tinereții sale (28 de ani), un reputat avocat al baroului Brașov, vorbitor excelent al celor trei limbi de circulație – română, maghiară și germană, fapt ce-i asigura accesul la o bogată clientelă, situație ce nu-i motiva rămânerea în Basarabia, la Chișinău, decât prin argumentul precumpărător al omeneștei solidarități cu frații basarabeni de același sânge, aflați în clipe de cumpănă și dificultăți, generate de construirea unei noi structuri administrative, menite să servească onest și loial un ideal la care au aspirat atâtea generații.

Patriotismul cald, sincer, de care era animat funciarmente prin educația sa șagunistă, cultivată și în societatea studenților români de la Universitatea din Budapesta "Petru Maior", al cărei membru și secretar fusese vreme de trei ani din cei cinci ai studenției sale, l-a îndemnat să ia această hotărâre majoră. Cred că și curiozitatea firească, alimentată de uimirea revelației contactului cu românii basarabeni i-a sporit determinarea, iar primele luni după demobilizare (primăvara și vara lui 1918) i-au permis comunicarea din ce în ce mai intensă, mai apropiată și mai diversificată cu noii colegi, cu interlocutori aparținând tuturor mediilor societății basarabene, inclusiv cu cei aparținând mediului rural, țărani basarabeni uimindu-l prin frumusețea limbii române vorbite și farmecul profilului lor moral.

A fecțiunea pe care a purtat-o mamei și apoi căsătoria, în decembrie 1918, îl determină să se stabilească definitiv în Basarabia, inițial la Chișinău apoi la Tighina, un oraș prosper, situat pe malul Nistrului, într-o zonă de mare puritate etnică românească de care s-a atașat afectiv, ireversibil.

Basarabia l-a cucerit iremediabil. Revenea la Săcele, la Satulung, la casa părintească și mormintele străbunilor, doar în vacanțe sau când "dădea o fugă" atunci când procesele îl aduceau în capitala țării. Farmecul meleagurilor basarabene, îndeosebi cele din zona văii Nistrului, la Tighina și în împrejurimile ei sudice, numite de el "California României" (perimetru domeniilor mănăstirii Noul Neamț de la Chițcani, cu satele Talmaz, Copanca) l-au fermecat prin frumusețea livezilor, a viilor, a bogăției și fertilității solului, a dărmiciiei apelor care își irigau an de an, primăvară de primăvară, câmpurile, grădinile și livezile, oferind neobișnuitelor expoziții agricole, în fiecare toamnă, produse a căror excelență devenise cunoscută în multe din țările Europei. Un singur lucru își manifesta în acea vreme trista absență – cultura și spiritualitatea românească, ignorată de stăpânitorul, preocupat doar de interesele sale

imperiale.

Rezolvarea acestei penibile moșteniri nu o puteau aștepta basarabenii decât de la frații de dincolo de Prut, intelectualii deciși să se rupă de tradiționala vatră a familiei, de obârșie și de a se stabili aici unde lumina lor ar fi putut să le însenineze sufletele și să le reanime speranțele.

Așa și-a început tatăl meu cea de a doua existență sub semnul unei maxime dăruiri, înființând Asociația Culturală "Împăratul Traian" de răspândire a cuvântului și spiritualității românești, editând o publicație lunată purtând același nume, editând broșuri, intervenind pentru înființarea de școli, pentru sustinerea copiilor de țărani și a accesului acestora în liceele din capitala județului, pentru susținerea absolvenților de liceu în a urma cursurile universităților din Iași și București.

Nu a primit niciodată sprijin din partea statului român, imensele cheltuieli generate de întreținerea relațiilor din cadrul societății și a editării publicațiilor erau acoperite din onorariile sale de avocat, adeseori cu sacrificii reflectate chiar în viața sa personală și a familiei.

Bucuriile și satisfacțiile lui nu au fost puține și ele au fost puse în evidență de considerația de care s-a bucurat până la moartea sa în 1944 și îndelungată vreme după aceea din partea numerosilor săi colegi, învățători și profesori basarabeni, unii dintre ei tineri, odinioară sprijiniți material și moral de tatăl meu.

***

Înțelegerea și interpretarea realităților existente în Basarabia la momentul Unirii cu România la 27 martie 1918 comportă o analiză mult mai competență și responsabilă din punctul de vedere al considerării tuturor aspectelor, generate de o dominație străină seculară care nu a tratat cu indiferență acest teritoriu cunoscut și recunoscut pentru bogăția și fertilitatea pământurilor sale, pentru prielnicia sa climatică, a frumusetii codrilor săi seculari și a apelor dătătoare de viață și purtătoare de bogății ale Prutului, Nistrului, Dunării și Mării Negre.

Nimic din imensitatea acestui tezaur nu a scăpat atenției stăpânitorului și a altor etnii decât cea băstinașă, care succesiv, de la începuturile celui de al XIX-lea veac, au purces să se aşeze pe aceste pământuri cu tot mai multă insistență în satele și orașele basarabene atât de îngăduitoare și chiar ospitaliere față de noii veniți.

Semiotica acestor migrații plurietnice este cât se poate de clară, de concludentă – stăpânitorul dorea să erodeze, să fisurize masivul moldovenesc așa cum a existat el în vremurile lui Alexandru cel Bun, Ștefan Voievod sau ale urmășilor acestora, pe de o parte, iar pe de altă parte vesteau miraculosul pământ se constituise încă din veacul al XVIII-lea într-o adeverată legendă a bogăției pământurilor, a strășniciei vinurilor și a frumuseții

continuare în pag. urm.

continuare

fecioarelor, legendă și astăzi vie în ciuda vitregiei vremurilor.

Stăpânirea țărilor știa încă de pe vremurile lui Petru cel Mare că nu-i pe lume gospodar mai bun ca neamul când este vorba de grija și sporirea unei bogății de Dumnezeu lăsată, el fiind lăsat tot de Dumnezeu să fie și purtător de pildă de ordine și chibzuială, ca mare meșter în lucrarea cu folos a pământului și în florirea locului, drept care Alexandru I și apoi urmășul său Nicolae I au deschis calea colonizărilor germane pe pământul Basarabiei chiar la doi ani după includerea ei în imperiul tarist în 1814, când au adus din Polonia, din ducatul Varșoviei, aproape 1500 de familii germane cărora le-a oferit pământuri în cîmpia Bugeacului, în perimetrul viitoarelor comune Borodino, Tarutino, Leipzig. În anii următori, 1816 și 1817, sosește în Basarabia un nou lot de coloniști germani, de data aceasta din rîndul celor stabiliți inițial în Rusia, care vor întemeia marile comune Arciz, Paris, Teplita, Sărata.

Astăzi istoria aşezărilor germane din Basarabia ne vorbește despre interesul deosebit pe care țării Rusiei l-au arătat promovării în aceste zone a unei culturi rurale de rang superior celei existente în imperiu, acordând noilor veniți numeroase facilități, unele de ordin fiscal, care au contribuit substanțial la prosperizarea acestora, la acreditarea unui model economic ce s-a reflectat peste decenii în toate zonele aflate sub auspiciile spiritului german.

Cu timpul, meșterii și specialiștii germani au pătruns și în mediul urban, organizând serviciile comunale, ocupându-se de sistematizare și urbanism, conferind orașelor basarabene, chiar înainte de dezvoltarea rețelei de căi ferate, o însășiare cât se poate de onorabilă, excluzând construcțiile haotice, anarchice. Prezența lor s-a făcut deosebit de simțită odată cu apariția transportului feroviar și a iluminatului întâi cu gaz și apoi a celui electric. Prezența germană a însemnat în mod implicit și aceea a școlii, a manifestărilor artistice, chiar a bisericii în latura ei pragmatică, civilizatoare.

Masivului moldovenesc, așa cum arăta el de la Hotin și până la Chilia și Cetatea Albă, la începutul secolului XIX i s-au adăugat mari loturi de funcționari ai administrației ruse, deopotrivă ruși, ucraineni, polonezi, lucrători din

sistemul căilor ferate, masive loturi de emigranți evrei din Polonia și Ucraina, atrași de posibilitatea practicării comerțului într-o lume aflată în plină dezvoltare, pe un teritoriu ce-și descoperea an de an vocația unui viitor strălucit sub semnul prosperității și împlinirii tuturor idealurilor.

Este firesc ca o asemenea lume efervescentă să-și fi îndreptat gândul spre necesare infrastructuri capabile să asigure noilor generații perspectiva unor abordări moderne, eficiente. Am în vedere în primul rând școala care în reprezentarea stăpânitorului se putea întruchipa doar sub forma unor instituții deosebit de bine organizate și structurate în care însă limba de studiu acceptată să fie cea oficială a imperiului, adică rusa. Era de fapt o încercare de permanentizare a unei stăpâniri asupra unui teritoriu neapartenând istoric stăpânitorului, teritoriu care reprezenta economic, dar și strategic o entitate de o enormă importanță în lupta pentru hegemonia în acest spațiu european.

În ciuda situației create prin existența unui foarte mare număr de școli în Chișinău și chiar în orașele mari ale Basarabiei, aproape toate cu limba de predare rusă (licee, licee industriale, pensioane, seminare), limba română a continuat să-și afle cuvenitul loc în relațiile interumane, iar conștiința unei posibile eliberări și afirmări naționale nu a părăsit niciodată spiritul basarabean.

S-a petrecut în acest veac al ocupației ruse un fenomen aparent paradoxal, propriu vietii sociale și spirituale a tuturor imperiilor, firesc însă prin impactul său asupra conștiinței unor indivizi care, într-un fel sau altul, au venit în contact cu sursele unei elevate cunoașteri. Tânără intelectualitate românească (moldovenească cum i se spune astăzi) din Basarabia, instruită în școlile rusești și universitățile din Moscova, Sankt Petersburg, Kiev sau Varșovia, vorbitoare remarcabilă și de limba franceză, se constituie într-o forță spirituală care își identifică adevaratele origini, își reconstituie traectoria istorică, își reclamă dreptul la existența independentă și chiar la integrarea în originarul macrosistem românesc.

Eminescu - Parcul Central din Chișinău

continuare

Personalitățile lui Ion Inculeț, Pan Halippa, Pantelimon Erhan (fostul meu profesor de geografie, devenit un prieten de suflet al tatălui meu), Anton Crihan, Grigore Cazacliu și alte zeci de distinși intelectuali sunt o elocventă mărturie a triumfului adevărului, a prevalenței spiritului asupra vremelnicelor nedreptăți și asupriri.

Această stare de spirit proprie cu precădere mediului intelectual basarabean a fost aproape instantaneu preluată de locitorii satelor, mai puțin poate de unele enclave neromânești, odinioară beneficiare ale unor privilegii pe care le vedea amenințate.

Când, în primăvara lui 1918 s-a pus problema înființării de școli românești de toate gradele, inclusiv cel universitar (teologie și agronomie), dificultățile aparente de asigurare a unui corp profesoral competent au fost depășite relativ ușor. Foarte mulți dintre învățătorii și profesorii basarabeni erau buni vorbitori de limba română, integrarea lor producându-se relativ ușor, iar profesorii de etnie rusă, îndeosebi cei cu specialitate în domeniul matematicii, fizicii și științelor naturii, s-au adaptat foarte repede noilor condiții predând cu succes, eficient în școlile și liceele românești atunci înființate.

Spun acest lucru în cunoștință de cauză, deoarece mulți dintre ei mi-au fost profesori, amintirea lor fiindu-mi deosebit de dragă.

Scoala basarabeană interbelică (1918-1940) a lăsat o amintire și o pagină demnă de toată lauda în istoria învățământului românesc în ciuda imenselor dificultăți pe care le-a avut de înfruntat. Este drept, învățământul secundar a excelat în latura care privea științele exacte, domeniul în care integrarea corpului profesoral de etnie rusă sau mai exact de etnie neromână s-a făcut relativ mai ușor.

Basarabia a fost și va mai rămâne o vreme un pământ și un meleag al paradoxurilor, al necesității unor înțelegeri profunde a realității existente, a tratării acesteia cu competență necesară a înțelepciunii pregătită să considere toate datele complicatei ei ecuații.

În cea ce privește alipirea ei la România, ea se va produce atunci când lumea noastră, deocamdată a unei discutabile tranziții, va reuși să devină un model de mare atracțivitate, nu doar materială sau, mai bine zis, în primul rând morală.

Dar despre Basarabia, acest străvechi pământ românesc, despre frumusețea și bogăția acestui pământ binecuvântat, despre tulburata ei istorie și chiar despre mocanii noștri săceleni ce-au poposit cu oile pe meleagurile ei urmând legilor nescrise ale transhumanței, sper să mai putem vorbi în edițiile următoare ale "Plaiurilor săcelene".

Dimitrie Cazacu
noiembrie 2005

MOŞ GHEORGHE LAZĂR ȘI SĂCELELE

După mottoul revistei Plaiuri Secelene "VREM binecuvântării. să răscolim trecutul..." vom răscoli pe cel ce a cutreierat pământul românesc, al Tării Sfinte și Athosul grecesc... prezentul fiind ascuns în măreția acestui trecut al *Moșului Gheorghe*, iar cei de astăzi punându-ne marea întrebare. Cine a fost acest *Moș Gheorghe Lazar*? Ce legătură de orice fel avea la Săcele? Ce l-a determinat să-și părăsească locul natal și familia, desculț tot anul și în suman de oaie, căciulă pe cap, brâu și îtari mocănești, purtând în mâna dreaptă crucea lui Hristos, în stânga cuvântul lui Dumnezeu din Sfânta Scriptură, nelipsindu-i nici crucea de la piept, ce-l lepăda de ispite?

Ne povestea bunica (Maria N. Gologan), pe când aveam poate opt ani, că la Praznicul Bobotezei din 6 ianuarie, venea la biserică, „biserica de sus” cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, un moș numit Gheorghe – era așa cum este reprezentat în poză – care se închina în Sfântul Altar, săruta mâna preoților slujitori, apoi toate sfintele icoane din naos și trecea în hora dreaptă lângă cântăreț, cântând împreună slujba marelui praznic. La sfintele Daruri și Axion. La Tatăl nostru și ultima binecuvântare a sărbătorii, pleca capul pe lespedea rece a pardoselii de piatră, mulțumind din suflet de primirea

După obiceiul străbun, Aghiasma Mare, ce se face numai în această zi, era săfintă la Sfânta Cruce în afara bisericii, mergându-se în procesiune, în frunte fiind praporii (steaguri), cei patru copii îmbrăcați în serafimi, sfeșnicele, tot patru la număr, și în dangătul clopotelor sub baldachin erau preoții slujitori Radu și Victor Popaea. De la mic la mare toată parohia era prezentă la slujbă, în mare evlavie și ordine, iar după o zi de ajun și post se boteza, luând Aghiasmă Mare și nafură.

Locul procesiunii era fântâna care bifurca șoseaua mare de drumul care duce azi la Electro-Precizia, loc care adăpostește și astăzi TROIȚA „bisericii de sus”. Aici, pe un bulgăre mare de zăpadă făcut special de clopotarul bisericii, „moșul cu plete” predica cuvântul lui Dumnezeu, cu timp și fără timp. Totul dura o oră, vreme în care „el” explică minunile ce se petreceau în acea zi la apa Iordanului, dar și la celealte locuri sfinte pe care le vizitase.

Din milă, văzându-l desculț pe zăpadă, clopotarul îi punea sub picioare o mătură, pe care acesta însă o lăsa și o punea sub masa de sfințire a apei.

În Săcele moșul Gheorghe stătea circa o

continuare în pag. urm.

continuare

săptămână. Dormea la o singură casă, la Leica Maruța, femeie văduvă, cea care făcea prescuri la biserică și care moșului să-l cunoască personal pe Mitropolitul Andrei avea o casă mică de lemn, curată și împodobită cu multe icoane. Pe locul casei ei, mai târziu, mult regretatul preot Gheorghe Șerbu, și-a construit o casă – acum proprietatea familiei Teșileanu.

Moșul Gheorghe mânca o singură dată în zi, seara după apusul soarelui și intra numai în casa care avea icoanele Sfintei Treimi și a Maicii Domnului, lucru ce a făcut ca de atunci în fiecare casă enoriașii să aibă cel puțin aceste sfinte icoane, așezate în „camera mare” din față. Oamenii erau rânduieri creștine nu era respectată, moșul Gheorghe nu intră în casă “ielnu era nici onah, nici frate de mănăstire, urmat viața.

Era un autodidact, înzestrat cu memoria și vocea viului grai ardelenesc, știa Psalmirea pe de rost, iar Sfânta Scriptură nu-i lipsea din traistă și o tălmăcea ca un mare exeget.

În anul 1896 i-a prorocit Părintelui Radu Popaea: „la anul ne vom privi din cer”, iar în anul 1897 părintele a plecat la Domnul. De altfel și-a profețit sfârșitul vietii sale: „Voi muri la o zi mare și îmi vor bate toate clopoțele țării”.

Din nou ne punem aceleași întrebări. De unde era? De unde venea? Unde se ducea? Și de ce an de an venea la Săcele de Sărbătoarea Bobotezei?

De la Părintele Arhimandrit Ilie Cleopa și de la alții cuvișoși părinți ai Sihăstriei Neamțului am descoperit legătura moșului Gheorghe cu Săcelele, făcând legătura totodată și cu cele ce le aflasem de la bunica mea.

Moș Gheorghe era născut în comuna Șugag, județul Alba, în anul 1846, era căsătorit, avea cinci copii și se indeletnicea, pe atunci, cu creșterea vitelor.

În anul 1884 după ce s-a închinat la toate Locurile Sfinte de la Ierusalim, pustiul Iordanului, muntele Sinai și Muntele Athos din Grecia a revenit în țară, și-a rânduit familia, pe cei cinci copii la rosturile lor, iar în anul 1890 s-a retras ca pelerin spre mănăstirile Moldovei.

În Arhiepiscopia Sibiului Dumnezeu i-a rânduit Șaguna și pe Secretarul General al Său Arhimandritul icoane. Pe locul casei ei, mai târziu, mult regretatul preot Nicolae Popaea care îi și devine duhovnic, legătură spirituală ce a creat posibilitatea fratelui Gheorghe Lazăr să-i cunoască pe marii trăitori și preoți-monahi din țară și peste hotare.

Oare Părinții Popaea, nu-i cunoșteau pe cei plecați la Ierusalim sau Athos? Nu știau că la sfintirea bisericii „Sfinții Arhangheli” în 1799 de care aparțineau (întrucât adus de la Ierusalim două Sfinte Epitafe pe care le-a donat bisericii, nu cunoșteau că în 1803 s-a montat catapeteasma fost leroschimonahul Rafael Ovesea din Săcele care în anul 1882 a pictat toate icoanele împărătești, icoane de o mare valoare artistică și spirituală?

Tot în același timp frații Nicolae și Ion din familia Radu Manole sub îndrumarea spirituală a Moșului Gheorghe Lazăr pleacă la Sfântul Munte și se călugăresc sub numele de Natanail și respectiv Ieronim Manolescu.

Am aflat, de curând, de la doamna Ana Popescu, născută Pițu din Cernatu, că unchiul său a viețuit în Athos cu numele de Rafael Butu. Înainte de călugărie se numea Radu Butu. În 1916, în drum spre Sfântul Munte, s-a întors datorită Războiului Mondial (1916-1918) la Sfânta Mănăstire Cheia, unde s-a și stabilit.

Pe cății dintre aceștia nu i-a cunoscut Arhimandritul Nicolae Popaea, ca fiu ai Săcelelor, pe cății

i-a binecuvântat pentru a sluji la „Sfintele Altare” din biserică și mănăstiri?

Ce binecuvântare a primit și acest frate misionar, moșul Gheorghe, care și-a dedicat întreaga sa viață lui Dumnezeu, de la fiul Săcelelor, de la cel ce va deveni Episcop al Caransebeșului și membru activ al Academiei Române?

Oare, moș Gheorghe nu avea datoria morală să vină ca pelerin și în satul natal al duhovnicului său, în biserică unde slujeau urmășii săi, unde duhovnicul său, în anul 1826, primise Sfântul BotEZ creștin, la mormântul părintilor săi, ale cuvișoilor părinți și frați cunoscute în peregrinările sale,

continuare în pag. urm.

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

continuare

în familia măicuțelor săcelene ce au ctitorit mănăstirile românească, dar în special în părțile Ardealului, Dobrogei Suzana, Zamfira și Gologanu (jud. Galați), Tigăneștii de și Moldovei, ducând mai departe învățatura Mântuitorului București, Bistrița și Horezu din Vîlcea prin Schimonahia Iisus Hristos care spune: "Cine Mă va mărturisi înaintea Epiharia Moisescu cu cele două nepoate Olga și Teodosia oamenilor, îl voi mărturisi și Eu înaintea Tatălui Meu care Gologan?

Iată câte motive avea moș Gheorghe Lazăr să se opreasă din pelerinajul său și prin Săcele!

Prorocirea despre moartea sa s-a împlinit întru totul. Atunci când credincioșii îl întrebau despre moartea sa el le răspundea: "am să mor când s-or tulbura popoarele" – spunea bâtrânul cu față senină – „și la moartea mea va fi mare sărbătoare și vor trage toate clopotele țării". Sărbătoarea cea mare a fost 15 august 1916 – Adormirea Maicii Domnului, intrarea României în război, iar în 16 august toate înmormântarea sa s-au adunat peste cincizeci de preoți, ierarhi, stareți, pustnici, călugări și măicuțe dar și zeci de mii de credincioși care l-au cunoscut și s-au împărtășit de

Moș Gheorghe a fost înmormântat în cimitirul din orașul Piatra Neamț, în același cojoc rupt, fără nimic pe cap, cu toagul, desculț dar cu Sfânta Scriptură și Psalmirea puse alături în sicriu.

În vara anului 1934, un ucenic al său a dorit să-l ducă la mănăstirea Râșca, județul Suceava. La răscracea drumului spre mănăstirea Văratec caii au mers și s-au oprit fost așezat sub altarul bisericii mari.

Timp de 26 ani, cel mai mare pelerin român, a locuit în clopotnița bisericii ctitorită de Ștefan cel Mare din Piatra Neamț, de unde a cutreierat în misiunea sa întreaga țară în Cartea Vieții Tale.

În misiunea sa și în Zărneștii Brașovului, la îndemnul său a plecat spre Athos Ioanichie Moroie cel care va deveni mai târziu starețul mănăstirii Sihăstria (1909-1944) precum și frații Gherasim Spârchez, Gherasim Șelaru și nepotul celui din urmă, cu același nume - românul protopsalt al Sfântului Munte Athos și al Athenei.

Din părțile Covasnei – Brețcu frații Ioan și Haralamb Păvălucă în 1909 ajung monahi în mănăstirea Neamț și pleacă spre mănăstiri măicuțe care au slujit lui Dumnezeu, urmând pilda vietii lui.

Pentru mocanii săceleni de atunci care l-au cunoscut personal și care cu evlavie i-au sărutat mâna în osteneala de nevoințelor sale, pentru preoții săceleni ce l-au binecuvântat, pentru dragostea ce a avut-o să calce desculț acest pământ al plaiurilor săcelene, noi cei de azi avem mandria sufletească în sfântă smerenie de a spune că moș Gheorghe este un „sfânt” aşa cum îl numește „PATERICUL”, un fierbinte rugător și apărător al credinței noastre ortodoxe strămoșești,

ce s-a păstrat nealterată în inima cetății Brașovului și se păstrează zi cu zi ca și atunci și acum la sfintele rugăciuni ale Bisericii care ne cheamă prin dangătul clopotului mare al diminetii.

Adu-ți aminte Doamne de binefăcătorii și ostenitorii acestor sfinte plaiuri săcelene, binecuvântându-le truda și osteneala înaintașilor, dar și a urmașilor înscriindu-i și pe ei în Cartea Vieții Tale.

AMIN!

Arhim. Dr. Modest-Mircea Zamfir

"ȘI CUVÂNTUL S-A FĂCUT TRUP..."

La 25 decembrie, în fiecare an, lumea creștină prăznuiește Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos sau Crăciunul. Praznicul Nașterii Domnului este sărbatoarea bucuriei menite, ca an de an, să aduca bucurie și pace în inimile și în casele oamenilor, să încalzească credința și dragostea noastră față de Dumnezeu.

Biserica își pregătește fișii pentru acest mare Praznic, prin post, slujbe, rugăciuni și colinde ca să-l primească cum se cuvine pe Pruncul Iisus Hristos, cel pururea slăvit cu Tatăl. Cel fără de început și cu Duhul Sfânt, pe Fiul lui Dumnezeu Întrerupat. Cuvântul S-a facut trup. Acesta S-a născut, ca om, "din Sfânta Fecioară Maria și de la Duhul Sfânt", acum mai bine de două mii de ani, într-o

peșteră "străină rece, într-o peșteră de dobitoace" din Betleemul Iudeii, pentru ca pe om să-l mânuiasca.

În urma căderii protopărinților, Adam și Eva, din Rai, Dumnezeu, în bunătatea Sa, a făgăduit acestora, și prin ei lumii, că va trimite un Mântuitor, un Răscumpărător (cf. Fac. 3,15). Nădejdea venirii unui Mântuitor a fost prezentă mereu în cugetul protopărinților. Ei au sperat că unul din fișii lor va mânui lumea. Această idee s-a perpetuat în tot șirul urmașilor lui Adam până la Noe. Așadar lumea aștepta venirea unui Mântuitor.

Omenirea întreagă, atât poporul lui Israel cât și lumea pagână, a fost pregătită, multe secole, pentru acest unic Eveniment din istoria lumii, pentru nașterea Fiului

continuare în pag. urm.

continuare

lui Dumnezeu ca Om. Acest fapt este reliefat atât de frumos de una din cântările de la utrenie: "Gătește-te Betleeme, peșteră bine te împodobește, că iată, Împăratul cerurilor vine la tine...". Dar și Lumea păgână a știut de Întruparea Fiului lui Dumnezeu. Numai aşa se explica venirea magilor, cu daruri: "aur, smirnă și lămâie", la peștera din Betleem și închinarea lor la "Marele Împărat". Cu toții așteptau acea zi în care Dumnezeu va împlini făgăduința făcută primilor oameni, de a trimite un Mântuitor.

Acea zi minunată s-a împlinit. De acum omul nu se mai află "în latura și în umbra morții" pentru că "Soarele dreptății a răsărit".

La „plinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub Lege, ca pe cei de sub Lege să-l răscumpere, ca să dobândim învierea" (Gal. 4,4-5), sa se arate nouă și să locuiasca printre noi timp de 33 de ani. Iar Sfântul Apostol Ioan zice: "Si Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr" (In.1,14).

Fiul lui Dumnezeu S-a Întrupat și S-a născut ca om, spune Sfântul Ioan Damaschin, atunci când condițiile pentru a-l putea primi lumea erau împlinite.

Cuvântul lui Dumnezeu pentru a se Întrupa "n-a creat un trup nou" (un altfel de trup de cum avea omul), deși ar fi putut-o face, căci era și Dumnezeu, "ci a luat chiar trupul omului căzut, supus timpului și devenirii... Hristos are ca mamă o fiică a omului" (C. Andronikof "Sensul sărbătorilor"), pe Fecioara Maria din Nazaretul Galileei. În acest sens, Hristos este mai uman decât Adam, care nu a avut mamă. Hristos este om adevărat fără însă să înceteze de a fi Dumnezeu adevărat. Cântările de la slujba Utreniei impresionează prin invățăturile lor dogmatische, reliefând cele două firi, dumneziească și omenească, unite în Iisus Hristos, astfel: "Cel ce Te-ai născut, mai înainte de veci, din Tatăl fără de mamă (ca Dumnezeu) și în timp. Te-ai născut din mamă fără de Tată (ca om)". Această unire a celor două firi în Persoana Mântuitorului Iisus Hristos este în mod neamestecat și neschimbăt, neîmpărțit și nedespărțit".

După Întrupare, Cuvântul lui Dumnezeu S-a făcut asemenea nouă dar fără de păcat și a dat posibilitatea oamenilor, în măsura în care vor, să devină fiți ai lui Dumnezeu, după har. „Dumnezeu S-a făcut om ca pe om

să-l îndumnezească".

Prin Întrupare, Fiul lui Dumnezeu i-a făcut pe oameni frați ai Lui și fiți ai lui Dumnezeu, după har. Crăciunul este ziua în care „omenirea devine creștină și pentru prima dată în istorie, ea poate să-L numească pe Dumnezeu Tată".

Dumnezeu este cu noi în persoana Fiului Sau Întrupat, Iisus Hristos. El este cu noi și din plinatatea Sa, dăruindu-ne har peste har ca să sfîrșească pe toți aceia care L-au primit și care cred în El.

În Taina Sfântului Botez Dumnezeu se naște în cel botezat și astfel, acesta devine fiu al lui Dumnezeu, după har, facând parte din *trupul mistic al lui Hristos*, Biserica Să. Taina Sfântului Botez este un Crăciun pentru fiecare, căci Hristos se naște haric în cel botezat.

Dumnezeu este Domnul și S-a arătat nouă în peștera din Betleem în chipul unui prunc, în chipul smereniei celei mai profunde. Domnul domnilor și Împăratul împăraților S-a născut într-o peștera de dobitoace, peștera strâina rece, după cum spun colindele, transformând-o pe aceasta într-un palat dumnezeiesc. Fiul lui Dumnezeu S-a născut într-un staul de vite pentru ca aici se afla firea umană, căzută, și pentru ca

de aici să o ridice și să o îndumnezească.

La Nașterea Domnului participă întreaga creație. Îngerii îi cântă lui Hristos colindul: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pamânt pace, între oameni bunăvoie”. Păstorii sunt primii care se bucură de marele dar ca Fiul lui Dumnezeu S-a Întrupat. Pamântul i-a oferit Acesteia, ca sălaș, peștera. Animalele îl încălzesc, suflând peste El.

Se cuvine să întâmpinăm acest mare Praznic cu mare bucurie, cu colindul strabun, vestind nașterea Mântuitorului Hristos, și cu sufletul curat pentru a-L naște duhovnicește în Betleemul inimii noastre pe Pruncul Iisus. Să-L rugăm pe Bunul Dumnezeu să lumineze sufletele noastre, să reverse în inimile tuturor har peste har și să ardă spinii urii și ai păcatului pentru a deveni mai buni, mai împăciitori, mai deschiși spre nevoile semenilor noștri pentru că „astăzi S-a născut Hristos”.

Preot Dănuț-Gheorghe Benga,
Parohia „Sfinții Arhangheli Mihail și
Gavriil” - Săcele

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

REZOLUȚIA ADUNĂRII GENERALE ALBA IULIA

document

Rezoluțiuṇea Adunării Naționale de la Alba-Iulia

I. Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Tara Românească, adunată prin reprezentanții lor îndreptăți la Alba-Iulia în ziua de 18 decembrie 1918, decretăază unirea celor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România.

II. Adunarea națională rezervă teritoriile sus-menționate autonomie provizorie până la întrunirea Constituantei, aleasă în baza votului universal.

III. În legătură cu aceasta, ca principii fundamentale la alcătuirea noștrui stat român. Adunarea națională proclamă următoarele:

1. *Egalitatea națională pentru toate popoarele confederației. Efectele popor se va înstrui administrația și judecata în limba sa proprie prin înființarea sănătății și binecuvântării popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitorice și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ei-l alcătuiesc.*

2. *Egală îndrepătire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din stat.*

3. *Înființarea desăvârșită a unei regimuri democratice pe toate terenurile vieții publice. Votul obținse, direct, egal, secret, pe comunitate, în mod progresiv, pentru ambele sexe în vîrstă de 21 de ani la reprezentanța în comunitate, judecătore și parlament.*

4. *Desăvârșirea libertății de presă, asociere și întreprindere liberă propagandă a tuturor pănhăilor omenești.*

5. *Reforma agrară radicală. Se va face cunoșterea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mici. În baza acestor cunoșteri destuțind falnicomisore și în temelie dreptului de a măsoara după trebuință lanturilor, își va face posibilă creșterea și creșterea proprietății rădători, pagini, padurei, ecil putin stat (că se o poată mări în limită și în lățime) și. Principiul comunității și al serviciilor publice agricole precum și protecția acestora și a celor care le folosesc, este garantat.*

6. *Muncitorii, artiștii și științașii sunt bogăți de posibilități de dezvoltare în cadrul statelor românești și din cadrul Uniunii Române.*

Rezoluția nr. Adunată de la Alba-Iulia

Adunată de la Alba-Iulia, în 18 decembrie 1918

Adunată de la Alba-Iulia, în 18 decembrie 1918

Adunată de la Alba-Iulia, în 18 decembrie 1918

IV. Adunarea națională da expresiune duriteri săle că Congresul de pace să întăriască comununația națiunilor libere în așa chip că dreptatea să fie asigurată pentru toate națiunile mari și mici deopotrivă, iar în viitor să elimine războiul ca mijloc pentru reglarea raporturilor internaționale.

V. Românii adunați în această Adunare națională salută pe frații lor din Bucovina, scăpuți din jugul monarhiei austro-ungare și uniti cu țara-mamă, România.

VI. Adunarea națională salută cu ușoară și călduroasă libertatea națiunilor subjugate până azi în domnia lui austro-ungar, arătând națiunile cehoslovace și austri-ugara, maghiara, poloneza, ucraineană, și hotărâște că acest salut al său să induca la cunoștință tuturor celor națiuni.

VII. Adunarea națională cu sinceritate se închină înaintea memoriilor celor bărați români care în război și au vărsat sângele pentru înălțarea ideologiei noastre, murind pentru libertatea și unitatea națiunii române.

VIII. Adunarea națională da expresiune multum și admirație site tuturor puterilor aliante, care, prin suferințele lor și purtare, și erbulică împotriva unui dusman pregătit de multe decenii pentru razboi, au scăpat cu viață din ghicurile barbarilor.

IX. Pentru conducerea marilor deținute a aducenilor națiunii române din Transilvania, Banat și Tara Ungurească, Adunarea națională recunoscă instanța numită *Nicu Stan National Roman*, care va avea totuști îndepărtați și să reprezinte națiunea româna oricând și prezentând în fața deținutului său înțelepciunea și cunoștința de care este dotat, precum și cunoștința că este un

18 decembrie 1918

Cultură * Cultură

MĂRTURII DIN CARTEA VREMII MAREA UNIRE DIN 1918

“Unitatea națională a fost visarea mult râvnită” pentru care se jertfiră mulți voievozi și oșteni, spune primul nostru istoric Nicolae Bălcescu.

Dar, jertfa lor n-a fost zadarnică. Murind în șes, renăscând în munți, românii nu s-au lăsat învinși, “s-au îndoit ca trestia în vînt dar nu s-au dat” cum spune Alexandru Vlahuță.

Reținem din cartea vremii trei momente importante în înfăptuirea “visului mult râvnit” de generații de români, Unirea: 1600-1859-1918, adică cea dintâi unitate politică a Tărilor Române sub sceptrul lui Mihai Viteazu, unirea Principatelor sub Alexandru I. Cuza și Unirea cea mare din 1918.

La 1848, Andrei Mureșeanu, autorul Imnului nostru național, lansa un îndemn pe căt de nobil, pe atât de generos:

“Români din patru unghiuri
Acum ori niciodată
Uniți-vă în cuget, uniți-vă-n simțiri”

Prin Unire români vor demonstra lumii “cine-am fost odinioară”, urmăși vrednici de daci și de romani, și “cine iar vom fi odată”, adică un popor unit și tare. Vom demonstra că în piepturile noastre mai bate o inimă ce vibrează la unison cu a tuturor celor ce vorbesc și gândesc românește, de la Nistru până la Tisa, de la Suceava la Marea cea mare, cum spunea poetul nostru național Mihai Eminescu în vestita sa Doină.

De ce a fost aleasă Alba Iulia ca loc de desfășurare a marelui sfat al națiunii române? Alba Iulia a fost unul din centrele importante ale Daciei romane sub numele de Apulum, centrul celei dintâi uniri a Tărilor Române la 1600 sub sceptrul lui Mihai Viteazul, locul martirului lui Horia, Cloșca și Crișan, al întemeitării lui Avram Iancu crăișorul munților și al moților. Este orașul cu adâncă semnificație în istoria poporului român.

Astfel, ziarul “Unirea” din 24 noiembrie 1918 descrie reacția maselor la ideea unității ”... pretutindeni poporul e conștient de demnitatea și de idealul național, a cărui înfăptuire o pretinde sus și tare ca un glas covârșitor de tulnic”.

Foi volante apărute în Arad, Lugoj, Blaj, Brașov descriu entuziasmul maselor. ”... nu era sat, nu era inimă care să nu vrea să i se dovedească lumii voința nestrâmutată de unire. Veniți la Alba Iulia! Veniți cu zecile de mii, lăsați la o parte grijile voastre căci în această zi vom pune temelia unui viitor mai bun și mai fericit pentru neamul nostru românesc!”

Locuitorii Tării Făgărașului, delegându-și reprezentanții la Marea Adunare Națională Română le cer ”să-i reprezinte cu cinste, să declare dorința noastră hotărâtă de a ne uni cu Țara.”

Sătenii din Hărman, declarau că ”vor fi uniți cu toate teritoriile românești din Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș, cu România! ”Românii din Secuime declară din îndemn propriu că au dorința fierbinde de a se uni cu teritoriile românești la regatul României”.

Din toate ținuturile oameni pornesc la drum cu o săptămână înainte pentru a nu întârzi la marea adunare. Din

satele pierdute în vizuinile munților Apuseni, de pe valea Mureșului, din Bihor, de pe valea Arieșului, de pe Olt și Someș, din cele patru unghiuri curgea norodul în străie de sărbătoare cu steaguri tricolore, spre cetatea lui Mihai Vodă.

Ziarul ”Românul” remarcă ținuta demnă, ordinea, însuflețirea în drumul lung pe jos sau cu căruță, toti afirmând ca unul: ”Acolo vom fi toți! Toți într-o suflare, țărani și cărturari să strigăm într-un singur glas și o singură voință, să vie lumea teată că nu mai vrem să fim robi.”

Pe porțile cetății, unde cu 318 ani în urmă intrase triumfător Mihai Viteazu, se revârsa nesfârșit poporul. Cântecele naționale răsunau în toate părțile, acordurile imnului ”Deșteaptă-te, române!” răsunau peste tot.

Programul Marii Adunări se încheie cu un emoționat apel adresat tuturor fraților români: ”Locul cel mai istoric al neamului vă așteaptă cu brațele deschise. Veniți să-l atingeți cu pasul vostru, să simțiți fiorul ce l-a mișcat pe marele voievod cu nume de arhanghel, pe martirii de la 1784, pe Craiul Apusenilor, Avram Iancu, pe toți care au lucrat la realizarea visului de veacuri, pe care noi cei de azi îl vedem ca pe răsăritul cel mai strălucit al celei mai senine zile a neamului românesc.”

Merită a releva faptul că și presa sașilor din Sighișoara afirmă entuziasmul de nedescris al manifestanților de pe câmpul lui Horia: ”Alba Iulia va fi martora schimbărilor impunătoare, a unui popor viguros, trezit la libertate, adunat pentru a sărbători visul unui puternic viitor de mărire națională, visul unirii românilor.”

Lepădând necazurile îndurate veacuri de-a rândul, poporul român se înfățișa înaintea lumii mândru, senin, chibzuit, uitându-și în aceste clipe mărețe suferințele îndurate, nedreptățile suferite, chemând la marele praznic pe toți cu care îi era sortit să trăiască și să muncească. Astfel se dovedea un popor vrednic de marile sale înfăptui.

Marele istoric Nicolae Iorga, într-un articol publicat chiar de 1 Decembrie 1918, în ziarul ”Neamul Românesc” afirma: ”Acolo la Alba Iulia, în sală și pe Câmpul lui Horea, poporul român din Ardeal a proclamat veșnica-i alipire, fără condiții, de regatul gloriilor și sacrificiilor. Omagiul recunoștinței noastre să se îndrepte azi către poporul acesta întreg de ori unde și din toate veacurile, martiri și eroi!”

Nu în ultimul rând menționăm mărturia unui ilustru fiu al Săcelor, Prof. Victor Jinga care în lucrarea ”Probleme fundamentale ale Transilvaniei” afirma că poporul român și-a dovedit prin hotărâri de mare însemnatate capacitatele sale politice și revoluționare: ”Toate amărciunile, înfrângerile, biruințele și luptele de mai înainte au inspirat și dirijat mintea și simțăminte celor care la 1 Decembrie 1918 fuseră la Alba Iulia pentru a proclama izbânda izbâvitoare a dreptății și a libertății, începutul de eră nouă și mare.”

Se împlinește astfel profetica urare făcută de Luceafărul poeziei românești, Mihai Eminescu, adresată țării: ”La trecutu-ți mare, mare viitor!”

Prof. Florica Lupu

SEMNALĂ CULTURALĂ

**SĂCELEANUL MIRCEA RUSU
ÎNTR-O PREMIERĂ
LA NAȚIONALUL BUCUREȘTEAN**

La sfârșitul lunii octombrie, la Teatrul Național din București, a avut loc premiera oficială cu piesa scriitorului clasic rus Leonid Andreev, "Gândirea". Felix Alexa, regizorul spectacolului, a realizat o punere în scenă modernă despre tentația nebuniei într-o lume violentă și cinică.

Distribuția a numărat nume de prestigiu ale Naționalului Bucureștean. Alături de Mircea Albulescu, Lamia Beligan, Șerban Ionescu, un rol deosebit a fost realizat de actorul săceleean Mircea Rusu.

De altfel, actorul plecat de pe aceste meleaguri a fost și protagonistul unei alte premiere recente a TNB, cea cu piesa "Inimă de câine" unde evoluează, printre alții, alături de Șerban Ionescu și Marius Manole.

Redacția "Plaiuri Săcelene"

O OPERĂ DE REFERINȚĂ A LUI OCTAVIAN PALER

"Autoportret într-o oglindă spartă" este lucrarea pe care Octavian Paler a publicat-o la editura Albatros, în 2003, și în care autorul își analizează vulnerabilitatea de "lup singuratic". Mult prea sensibil, ușor de rănit în relațiile sociale, scriitorul se refugiază în amintirea mirifică a satului din copilărie, Lisa, de lângă Făgăraș.

"Nu mă consider un idealist ratat... Dar eșecul meu în planul relațiilor umane, care m-a adus la bătrânețe în pragul mizantropiei, cum l-aș putea motiva? Prin tendința de a mă lăsa "folosit" de tristețile mele? Prin dificultățile pe care mi le-am creat singur fiind și impulsiv și ușor de rănit? M-am străduit în viață să rămân onest și n-am pe conștiință nici o porcărie, dar asta nu a fost suficient se pare..." Abia acum înțeleg ce-a vrut să spună Sfântul Augustin zicând că memoria își amintește chiar și de uitare! Simt, aproape real, miroșul amar al toamnelor în care coceam cândva cartofi în pădure. Îi scoteam din jar cu coaja arsă, neagră și plină de cenușă, îi curățam și îmâncam în vreme ce ochii mă întepau din pricina fumului iar norii alergau deasupra noastră pe cer. și cătă frumusețe există în tristețea acelor sfârșituri de vacanță!"

Redacția "Plaiuri Săcelene"

PASTILĂ DE CUGETARE

Din cărți și reviste adunate

Și la lume iarăși date

(Aforisme, expresii, locuțiuni, proverbe, panteuri, cugetări celebre)

Proverbe străine:

Economia este primul câștig.
Nu se poate lucra iute și bine.
Treaptă cu treaptă te urci pe scară.
Cine are vederea scurtă să se uite de aproape.
Nu e vorba să alegi ci să primești la vreme.

Ca să rozi fier îți trebuie dinți de oțel.

Cine ajunge târziu, n-are loc de stat.

Mai bine să nu capeti decât să pierzi.

Nu poti pune o căciulă pe două capete.

Notă. Fiindcă înțeleg că poate sau că vrea să poată

Nicolae Drăghiciu
Profesor pensionar

SĂRBĂTORILE TINERILOR

-Puncte de vedere-

„Bucuria e o fericire;
a produce bucurie altuia e o virtute.”
Titu Maiorescu

Fără îndoială, tinerețea este cea mai frumoasă etapă a vârstei noastre biologice, un tărâm al fericirii visate în lupta cu întinarea idealurilor. De ea se leagă în primul rând capacitatea omului de a iubi cu adevărat și de a spera într-un viitor prosper pentru el și pentru cei apropiati lui.

Tinerețea e timpul propice formării și preluării obiceiurilor și deprinderilor noastre, făurirea anevoieasă a intelectului și a capacității de a tolera diversitatea manifestărilor cu care fiecare se confruntă în societate urmând procesul atât de complex și de alambicat al socializării individului educat „ca lumea” după cum se spune.

Am întâlnit persoane dispuse să nege „ad-hoc” conflictul dintre generații, după cum am cunoscut și maniera unor „înfumurați” care erau dispuși să absolutizeze primatul invincibil al vârstei tinere în rezolvarea mai tuturor problemelor vieții. E drept că alții, mai conservatori, înalță vârsta senectuții la cote de neatins pentru posesorii unor puțini ani, motivând că acestora le lipsește chipurile experiență (de multe ori nocivă!), lupta cu „inerția”, în ultimă instanță acești tineri, pentru că de ei este vorba, s-ar izbi de handicapul nestăpânirii înțelepciunii, care, nu-i-așa, e un dar al trecerii timpului. În opinia noastră nu numai timpul o face, ci în primul rând râvna insului de a-și depăși condiția.

Este firesc și e benefic că aceste păreri coexistă și adeseori se ciocnesc vituperând dar și generând discuții și atitudini contradictorii dar, vai, și unele deplasări în comportament care adâncesc conflictul inherent între tineri și vârstnici – niciodată soldându-se cu vreun rezultat definitiv în favoarea unora sau a celorlalți. Viața își continuă cursul.

Societatea modernă este una grăbită și din ce în ce mai deschisă spre informatizare și comunicare. Dar această aplaudată deschidere își spune cuvântul și-n ceea ce privește practicarea unor experiențe de multe ori nocive, atât pentru sănătatea fizică, cât mai ales pentru destinul celei morale – aflată azi într-o criză de-a dreptul insurmontabilă. Și, pentru că veni vorba despre acest domeniu neglijat probabil din exces de „curiozitate”, mi-ăș permite să afirm că tineretul este cea mai fragilă pradă care cade ușor în ghearele perdiției drogurilor, prostituierei (inclusiv celei intelectuale), vagabondajului, hoției și excrocheriei, tâlhăriei și altor manifestări antisociale – pretutindeni în lume blamate și pedepsite de lege.

Noi, români, avem o lege neserisă a bunului simt și a onoarei asumate. Mi-aduc aminte că-o trecut familia conlucra îndeaproape cu școala („Așa a zis domnul/doamna

invățătoare...”) și nu mai avea nevoie de nici un „contract” scris pe această temă, considerată azi ceva birocratic și cu îndemn venit de sus. La sat, mai ales, acolo unde lumea se cunoștea mai bine și stima era la ea acasă, copilul și Tânărul adolescent știau să acorde respectul cuvenit părintilor și rudenilor dar și vecinilor, notabilităților, salutându-i ceremonios și adresându-li-se cu formule de politețe care azi trezesc o dulce și zâmbitoare aducere amintă sau fixeză o privire tâmpă care câteodată solicită un ajutor nesperat de la cei din jur.

Buna creștere izvora aşadar din tradiție și cumințenie a spiritului. Aceia care se comportau reprobabil în societate nu numai că erau admonestați de cei în drept a o face, dar erau blamați prin îndepărțarea lor din anturajul celor demni, mereu invocându-se proverbul „Spune-mi cu cine te însوșești, ca să-ți spun cine eşti”. Rușinea e azi o floare rară.

Tot pe vremuri, când munca așa-zis „fizică” se șimpletea încă cu cea „intelectuală”, tinerii simțeau nevoia distracției periodice și aceasta avea loc în cadrul unor sărbători unde vârstele aveau tendința să petreacă împreună, cum ar fi bunăoară pe la nunți, botezuri, zile onomastice, baluri, aniversări, sărbători creștine etc. Azi mulți confundă onomastica (ziua numelui) cu ziua de naștere. Ce să-i faci, sfintii se șimputinează văzând cu ochii în registrele stării civile de la primării!!! Cu timpul, tinerii luându-și un vădit aer de independentă au simțit nevoia de a se „lepăda” de sub tutela vârstnicilor, mai ales a mamelor sau bunicelor „grijulii”. Astăzi, pun pariu, că nimeni nu mai vine însotită de mămica la discotecă pentru că ceilalți ar râde copios și s-ar distra „super”. La diverse evenimente familiale „babacii” (a se citi „părinții”) se retrag discret discutând politică sau anatemizând pe aceia care întrețin calvarul pensiilor care, din vina lor (mai ales a „parlamentarilor moțăi”) refuză „să crească” ca Făt-frumos din poveste.

Treptat, tinerii încep să aibă o familie dublă: părinții (de multe ori despărțiti din varii motive) și unchiul „tembelizor”, acesta din urmă ajungând o autoritate puțin contestată pentru modelele sale deseori nocive (fetele prea dezbrăcate, creiere prea puțin luminate, programe îmbibate de nonvaloare etc.).

Nevoia de sărbătoare a tinerilor se manifestă – din păcate – aproape cotidian.

Dacă școala începe să fie o corvoadă greu de suportat pentru cca. 75-80% dintre tinerii ce-o frecventează – în schimb distracția polarizează un segment din rândul tinerilor care nu se mulțumesc numai cu sărbătoarea oferită

OPINII * OPINII * OPINII

continuare

de weekend, și frecventează zilnic discotecile și cafe-internetul anulând farmecul destinderii sărbătorești care periodoc ar fi mult mai gustată și apreciată. Desigur moda a tentat tineretul în toate timpurile. Muzică la modă, dansuri sau îmbrăcăminte la modă. De la dezvelirea ostentativă a urmelor cordonului omobilical atât la discotecă cât și la ora de dirigienție și până la desconsiderarea sărbătorii nu este decât un pas.

Firescul se ia la întrecere cu nefirescul. Ceea ce ni se pare nouă mai puțin echilibrată este o anumită „sete” de cunoaștere mai ales atunci când se pune problema „navigării” pe diferit site-uri, vizându-se mai ales scene „picante” din domeniul sexualității sau pornografiei (cândva interzise și aspru pedepsite, tovarăși!).

Îndeletnicirea aceasta, la unii aproape cotidiană, conduce inevitabil la plăcintă și leneveală – în ultimă instanță la demonetizarea adevăratelor sărbători care-și pierd treptat aerul de serbare -adică tocmai acea solemnitate menită atât oferă o satisfacție în plus și în primul rând o nouă „cunoaștere” vie și de tip peripatetic și emoțional.

O sărbătoare adevărată nu trebuie niciodată impusă, decretată prin ordine de sus. Comunității au introdus cu forță sărbători la care tineretul participă pasiv, fără audiență, numai cu numele inserat pe niște tabele care erau fluturate în semn de amenințare pentru aceia care încercau să rupă rândurile și să se abată de la linia partidului în domeniul educației revoluționare (sic!) a tineretului. Vă mai amintiți de celebrele manifestații organizate de ziua tineretului (2 mai) sau de olimpiadele de tot felul? Dar de „scălbăielele” asiaticice care venerau numele conducătorului iubit?! Tineretul era chemat să proclame cultul personalității fără de voia sa. Din cea mai fragedă pruncie s-a instalat un fel de „mimare” a sărbătorilor impuse.

Copiii și tinerii erau puși să se maimuțărească dar bucuria lor se rezuma la dulciurile cu care organizatorii îi mai milua din când în când. Astăzi „povara” asta a căzut pe umerii sponsorilor pe care de multe ori nu-i interesează mesajul manifestării, ținuta ei sărbătoarească.

O sărbătoare adevărată, care să lase urme, trebuie, în opinia noastră, să fascineze, să creeze audiență și de ce nu o fază pregăitoare, de așteptare a evenimentului, un moment de încordare a participanților dar și a celor din jurul lor. Aștepți o sărbătoare purificându-te în înțelesul bun al cuvântului, nu neapărat cu conotații religioase, adică te străduiești tu însuți să înveți căte ceva din simbolurile și semnificația ei. Dacă cele două mari sărbători creștine – Crăciunul și Paștele – îmbracă simbolul Nașterii și pe cel

al Răstignirii Mântuitorului – alte sărbători creștine sau naționale, folclorice etc. scapă deseori atenției Tânărului de multe ori de-a dreptul derutat de atâtea sărbători de peste an.

Bunăoară, acest „majorat” – care s-a impus mai ales în timpul regimului trecut – aduce doar o idee destul de vagă și neconcludentă despre maturitatea și responsabilitatea Tânărului, de vreme ce „dezmațul sexual” sau contactarea unor căsătorii „de probă” au darul de a falsifica și chiar denigra sărbătoarea căsătoriei pe care unii dintre confrății noștri nu se dau în lături de a o privi prin optica „bătrânlui Marx!!!”

Ce să-i faci? Istoria începe să se repete dar ... cu dureri. Alte sărbători „inventate” sau „importate”, în ultima vreme, nu spun mai nimic Tânărului din zilele noastre. Ele sunt privite pasiv dar tolerate pentru că „cineva” simte nevoie unei zile „festive” cu iz mobilizator și moralizator. Așa au apărut, printre altele, ziua tricolorului, cea a luptei împotriva fumatului, ziua consumatorului, a protecției animalelor cu blană (!), a celor de vârstă a treia (urmează să apară și a patra!), ziua luptei „pentru pace” nu se mai recunoaște în schimb apar o serie de zile închinate luptei împotriva diferitelor maladii care ne macină nervii și ne îngrozesc de dimineață și până seara (vezi impactul celebrei „gripe aviare”). Mai nou, aflu, au apărut și „zilele îngerilor” nu se știe dacă separat „buni” de „răi” sau de-a valma. Tinerii de astăzi sunt dornici să cunoască lumea, să colinde țările, să știe cât mai mult și din domenii cât mai variate. O sărbătoare a spiritului e în același timp și o aventură a cunoașterii pe sine dar și a universului înconjurator la vârstă când aripile năzuiesc spre înălțimi pe care numai unii – din păcate – le mai pot atinge. Cauza mereu invocată: lipsa banilor!

Discutam mai deunăzi cu o Tânără colegă profesoară despre acest subiect sensibil. Domnia sa îmi spunea că reușita unei sărbători la care participă (și) tinerii se concretizează în acel sentiment al bucuriei împlinite pe care participanții o încearcă în finalul acțiunii la care au luat parte. Mi-am amintit atunci, cu plăcere și satisfacție împlinită, cât de vesele, deschise și fericite arătau chipurile celor 20 de premianți săceleni, băieți și fete, absolvenți ai claselor a VII-a, care au participat, alături de astriști săceleni și brașoveni, la excursia pe care am intitulat-o „Premianți săceleni în vizită la olteni, bănățeni și ardeleni” care s-a desfășurat în zilele de 25, 26 și 27 iulie 2005, în plină vacanță insorită. A fost aceasta o sărbătoare pentru tineri? Răspunsul e unul afirmativ. Da, a fost într-adevăr o

OPINII * OPINII * OPINII

continuare

sărbătoare rară și deosebit de reușită atât pentru acești copii silitori la învățătură dar și pentru tinerii lor educatorii ce i-au însoțit și au simțit deopotrivă emoțiile unei călătorii încărcată de inedit, de frumos și demnitate națională. A fost o sărbătoare să cunoști atâtea mănăstiri și situri istorice dar și clipe de destindere care au însoțit această excursie tematică oferită în dar de Tânărul despărțământ ASTRA "Frații Popaea", cu sprijinul esențial al S.C. Electroprecizia S.A. și a altor sponsori locali, unor tineri care și-au dat seama că dincolo de copertile cărților de la școală se află o lume fascinantă pe care ai datoria s-o cunoști direct și să te pătrunzi de acea mândrie și demnitate națională fără de care un Tânăr nu poate compara valorile și contribuția noastră la circuitul internațional al acestora. Nu pot fi cu una cu două șterse din memorie imaginile de vis întâlnite la Sfintele mănăstiri Cozia, Dintr-un lemn, Bistrița, Hurezi, Polovragi, Tismana ori Râmeț, capodoperile lui Brâncuși de la Târgu-Jiu, săntierul arheologic de la Sarmisegetusa, comorile Orăștiei sau Cartea de Aur a istoriei naționale, mereu deschisă și scrisă cu firul lacrimilor de sânge românesc la Alba-Iulia, în cetatea noastră eternă, acolo unde bat necontenit clopoțele Reîntregirii Neamului. Picturile celebre, măreția umbrelor lui Mircea și Brâncoveanu, care străjuesc Oltenia de sub munte, pașii domnului Tudor Vladimirescu prin ținutul Gorjului, plăcerea și ineditul, curiozitatea de a călca pe urmele eruditului episcop săcelean Nicolae Popaea al Caransebeșului, bucuria copiilor dar și a noastră, a celor ce-i însoțeam, de a ne lumina și încânta la auzul binecuvântării primite de la un urmaș demn al vrednicului vladică săcelean – actualul episcop de Caransebeș, P.S. Sa dr. Laurențiu Streza care ne-a primit "regește" acordându-ne minute în șir din harul, farmecul și bunăvoiețea P.S. Sale. Toate acestea intrunesc atritivele unui eveniment cu conotații de sărbătoare aparte.

Copiii săceleni nu vor uita, apoi, nici formidabilele priveliști ale locurilor străbătute (Tismana, Valea Cernei, Râmeț etc.) dar nici serile de dans (mini-discotecă!) sau deliciul băilor termale de la Geoagiu (județul Hunedoara) – toate acestea constituindu-se în veritabile verigi ale unei sărbători oferită de ASTRA și generoșii ei sponsori, un adevărat "Surâs în plină vară" dacă-mi este permis a parafraza o gustată peliculă românească de pe timpuri.

Mă gândesc că ar fi îmbetitor și folositor pentru tineri dacă și pe la meciurile de fotbal ar exista sărbători autentice

(ca pe vremuri) și nu "recitaluri" de răcnete, înjurături picante și secvențe "audio-video" presărate cu versuri și strigături "porno", subproduse abiecte greu de suportat pentru omul civilizat, o adevărată barbarie concretizată într-o veritabilă "ploaie" de scaune rupte, pietre și sticle aruncate pe teren și chiar ... (tele)mobile (Aferim!)

Tineretul, sau o mare parte a lui, este chemat inconsistent, de vocile raționale, să disciplineze și să umanizeze spectacolul sportiv, să-i confere acel aer sărbătoresc de pe timpuri. Altminteri ... sărbătoarea fotbalului degenerăază într-un spectacol jalnic la ... ușa cortului!

În plus, pentru tinerii dotați, o zi de autentică sărbătoare ar putea fi o vizită la o expoziție de pictură, grafică sau sculptură, participarea la ședințele unui cenaclu sau societate literară, vizionarea unui spectacol de teatru, balet sau operă, participarea la un concert, la lansarea unei cărți sau disc etc.

Nu e rău că tinerii au început să guste din deliciul unor sărbători venite de pe ajurea, cum ar fi cele ale Halloween-ului sau celebra Valentine's day. Audiența la aceste „importuri” nu trebuie neapărat impusă sau, dimpotrivă, interzisă. Dar, în nici un caz nu este plăcut și elegant din partea organizatorilor să imprime acea psihologie „de turmă” care ne amintește de „obligativitatea” crosului „Să întâmpinăm 7 noiembrie” sau de rubricile nefaste personalității Tânărului de genul „Un singur gând o singură voineță” ori „Aveți o problemă personală? S-o rezolvăm împreună”. Aceste găseșnițe „comsomolisto-uteciste” nutrim speranța că, slavă Domnului, le-am îngropat pentru totdeauna. Mie, personal, mi se pare forțată și tendința unora de a generaliza, pe întreg cuprinsul țării, cu tot dinadinsul, sărbătoarea Dragobetelor în locul cosmopolitului Sfânt Valentin. Ce Dumnezeu, tinerii sunt îndemnați să se iubească doar într-o singură zi, asemenea unor necuvântătoare înaripate?

În concluzie, tinerii au dreptul să-și aleagă după bunul lor plac sărbătorile, nimic nu trebuie impus, dirijat sau artificial inventat, „orientat” spre un anumit tip de sărbătoare străină sau contrară fizintelui noastre, nevoii de frumos și plăcerii de a simți cu adevărat bucuria dăruită, aceea care înmobilează fizica Tânără, ocrotindu-i identitatea dar și farmecul purității mereu asaltat de unele diverse încercări probatorii care violentează normalitatea comportamentului adolescentin.

Prof. Liviu Dărjan

P.S. Între timp, Sf. Sinod al B.O.R. l-a ales pe I.P.S. Laurențiu Streza Mitropolit al Ardealului.
Întru Mulți și Fericiti Ani, Stăpâne și Arhiecreu al nostru!

PLEDOARIE PENTRU SALVAREA UNEI COMORI SPIRITUALE

Pentru săcelenii care locuiesc în partea de sus a Satulungului, ca și pentru cei care, deși plecați prin alte locuri, își vizitează din când în când meleagurile natale, biserică "Sfânta Adormire" reprezintă un centru nodal cu o puternică încârcătură spirituală și emoțională. Oricât de grăbiti am trece pe lângă ea, ne facem smeriți o cruce, intrăm în cimitirul din jurul ei pentru a aprinde cu pioșenie o lumânare la mormintele părinților, ne mândrim, ori de câte ori avem prilejul, cu frumusețea interioară și exterioară a acestui minunat monument pe care strămoșii mocanii ni-l au lăsat moștenire ca o doavadă a puternicei lor credințe în Dumnezeu și în morala creștină.

Castele și case mândre s-au năruit, generații întregi de oameni s-au trecut pe aceste locuri, regimuri politice au înflorit și s-au vestejtit, iubiri și ure au măcinat oamenii. Dar biserică, zidită la începutul secolului XIX, a dăinuit pe același loc pe care au durat-o cei care, cu siguranță, i-au împrumutat ceva din sufletul lor pentru ca acest lăcaș de închinăciune să fie mereu iubit și să-i apere pe ei și pe urmașii lor de pericolele vietii.

Astăzi biserică este la fel de frumoasă. Prin grija preoților parohi, a enoriașilor și a binefăcătorilor s-au făcut reparații exterioare, s-au creat condiții moderne și s-au adus îmbunătățiri semnificative. Cu toate acestea, bunul cel mai de preț al acestui monument istoric, pictura sa interioară, cu care s-ar mândri orice comunitate din lume, se află în mare suferință și în pericol de a se degrada din ce în ce mai mult.

Biserica "Sfânta Adormire" reprezintă cel mai mare complex de picturi ale renomului pictor brașovean Mișu Popp, fiind singura biserică a cărei frescă este realizată integral de renomul meșter. Ciclul de 67 de picturi distribuite pe pereții și boltile pronaosului, naosului și altarului, înfățișând scene biblice sunt realizate în aşa numita artă academică de muzeu. În plus, pe iconostasul bisericii se mai găsesc câteva tablouri în ulei reprezentând pe Iisus ca Împărat Ceresc, pe Maica Domnului, pe Sfântul Ioan Evanghelistul, pe Sfinții Nicolae și Dimitrie. Datând din 1870-1873, pictura interioară a bisericii realizează înlocuirea reprezentărilor de tip bizantin cu reprezentările iconografiei occidentale, este aproape laică, dar respirând foarte mult sacru și insuflând multă credință și speranță. A fost admirată de numeroși specialiști în domeniul, a fost iubită și prețuită de săcelenii care nu au contenit până astăzi să se mândrească cu acest tezaur neprețuit de frumusețe.

Din păcate însă, astăzi, din ce în ce mai mult, pictura academică a lui Mișu Popp se află în pericol. Colorul suav, subtilitatea tonurilor, acordurile cromatice, de o finețe rară, sunt tot mai mult acoperite de patina timpului, de necruțătoarea degradare a anilor care au trecut. Atmosfera specială, fină și hieratică pe care Mișu Popp a creat-o în jurul personajelor pictate este umbrătă de straturile succesive de praf și hum, de crăpăturile vizibile de jos, de portiunile de lemnură rezănată, care apăr ca niște râni durerioase pe

trupurile sfinților și personajelor biblice.

Este necesară, prin urmare, recondiționarea întregii picturi de către specialiști adevărați care să știe să repună în valoare întreaga frumusețe inițială a ansamblului artistic realizat de Mișu Popp la Satulung. Această întreprindere nu este nici ușoară nici de scurtă durată, dar ea trebuie demarată dacă vrem să mai păstrăm ceva din minunatul tezaur al bisericii "Sfânta Adormire". Cățiva pași s-au făcut, dar ei nu sunt suficienți din moment ce lucrurile stau încă pe loc. Este aproape imposibil să fie întunite, de la început, toate condițiile pentru o asemenea lucrare de anvergură.

Răsfoind colecția revistei "Plaiuri Săcelene" din anul 1938, am găsit și câteva dovezi pilduitoare pentru noi, cei de astăzi, privind felul în care s-a manifestat adâncă legătură care există între biserică noastră și locuitorii acestor meleaguri. Astfel, în numărul din ianuarie 1938 al revistei, găsim un document de la 1888 în care se arată că **"în ședința sa din 12 iunie acel an, credincioșii din Satulung, pătrunși de adevăratul simț creștinesc moștenit de la părinții lor care au pus temelia acestei sfinte case spre mărirea atotputernicului Dumnezeu ... spre a arăta credința, dragostea și nădejdea către Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, au hotărât ca fiecare, de bunăvoie, să jertfească din al lui cât îi este cu putință spre a face reînnoirea necesară la această casă Dumnezeiască, puind o cruce și bută nouă aurită precum și un "parafulger" împreună cu alte reparări... Tot acest popor credincios, cunoscând că focarul mintii și al înțelepciunii este școala, care sădește în inimile generației tinere mintea și înțelepciunea către credință, iubire și temere de Dumnezeu, a hotărât să facă multe reparații necesare la școala confesională... Toate aceste reparații s-au făcut de acest popor credincios sub conducerea domnului Voicu V. Roșculeț, senator, ca președinte al comitetului parohial sus arătat la a cărui însuflețire alergau fiecare cu dinarul său spre a contribui de bunăvoie și spre a arăta iubirea către Dumnezeu întră mărirea casei sale și întru memoria viitoare".**

Pilda de credință care rezultă din acest document de la 1888 nu este singulară în istoria locuitorilor acestor meleaguri. Asemenea acte vor fi fost multe de-a lungul timpului, aici în Satulung, dar mă voi opri în continuare la un alt document publicat tot de revista "Plaiuri Săcelene", în numărul din martie-aprilie 1938, în care este publicată lista contribuabililor la repararea bisericii "Sfânta Adormire" din Satulung în anul 1937. Printre cei care au făcut donații benevolete se numără Ioan V. Roșculeț și Ioan Clinciu cu câte 2000 de lei, prof. George Morișanu, preot Zenovie Popovici, Gheorghe Roșculeț, prof. Nicolae Colceag, Costică Voina, notarul Traian Butiu cu câte 1000 de lei, Gogu Moscov, comerciant, cu 600 de lei, preot Gheorghe Șerbu, inv. Vasile Fărcaș, Ioan Aldem, Radu Popescu, Dimitru Comșa, Ioan Bucurenciu, Manuc Carpini, Gheorghe Seitan, Mihai Alexandrescu, comerciant, Stefan Comău, Ionuț Păltăneanu, Ioan

OPINII * OPINII * OPINII

continuare

Costea, Ghe. Bratu Munteanu, Ioan Comşa Fulga (Bucureşti), Maria Gonţescu, Costică Preotu, Cornelia Pătraşcu (Ploieşti), Gheorghe Vineş, Victor Tudoran, Maria Comşa Fulga, Constantin Voina, Ştefan Beciu, Marioara şi Gheorghe Ovesea, Ioan Tudor, Ion Necula, toţi cu câte 500 de lei, Ioan Stănescu, Victor Cioca, Radu Păltănea, Radu Ghia cu câte 250 de lei, Dumitru Ţerban, înv. Victoria Tocitu, Ioan Bratu Munteanu, Ioan Băzărea, Ioan Jinga, Ioan Picioruş, Gheorghe Băilă, Bratu Munteanu, Dumitru Hagiu, Gheorghe Mosloc, Ion Popa cu câte 200 de lei. Lista continuă cu cei care au donat diferite sume până la 10 lei, totalul strâns fiind de 35.411 lei.

Revista publică și scrisoarea de mulțumire din partea părintelui Zenovie Popovici, din care este demn de reținut :

"Cu ocazia reparațiilor ce s-au făcut la biserică Sfânta Adormire din Satulung s-a dovedit o dată mai mult că toți credincioșii acestei biserici, ca și vrednicii lor înaintași, când este vorba de sfânta biserică, jertfesc cu dragă inimă pentru întreținerea și înfrumusețarea ei... Aceste benevoile donații vor rămâne pentru urmași ca o folositoare dovadă de dragoste și spirit de jertfă al părinților lor".

A venit cu siguranță timpul ca toți cei care iubesc și prețuiesc biserică "Sfânta Adormire" din Satulung să ia pildă de la înaintași și, împreună, preoți, consiliu parohial și enoriași, să urmească lucrurile din loc, să sprijine, după puteri, restaurarea picturii bisericii pentru a nu lăsa timpul să distrugă o operă artistică de o asemenea valoare culturală și spirituală.

Horia Bârsan

STIREA NOASTRĂ, CEA DE TOATE ZILELE...

Ştirea noastră, cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi și ne luminează mințiile noastre !

Da, luminarea minților, aceasta trebuie să fie esență și scopul oricărei știri, informație, noutate etc.

Și mai cu seamă când aceste știri sunt propagate de posturi TV care se consideră cu "ștaif". Dar interesul este blestemul de "rating" sau dorința de senzațional și supraviețuire a unor ziară sau reviste mondene, care se vor vândute cu orice preț și într-o cantitate cât mai mare. Și pentru asta se calcă totul în picioare, de la conștiință până la onoare. Dar aşa ceva, oare, mai există?

Te cuprind fiorii când la orele 5 ale după amiezii, din toate punctele cardinale, sunt transmise "adevăratale știri". Undeva, în fundul Moldovei, un tată și-a violat fiica în vîrstă de 3 ani, la Cluj un psihopat și-a ucis cu sânge rece familia și apoi s-a sinucis, la Timișoara un Tânăr de 18 ani s-a aruncat de la etajul 5. Și astfel de știri pot continua.

Cui folosește aceste știri de mahala, care este pozitivul acestora? În condițiile în care elementele educațional și al bunului simț sunt o rană deschisă pe care aproape nimeni nu poate să o trateze, în condițiile în care violența și hoția au atins cote alarmante, în condițiile în care mii de tineri nu au nici un viitor și se manifestă violent fizic și verbal, sunt importante știrile de senzație?

Sunt invitați pe sticlă fel și fel de netrebnici, hoți de notorietate, cu nume de "legendă", Liderică, Lăsărică etc., căci aparținând unei așa zise lumi interlope, plini de aur în gură, cu ghiuluri la toate degetele și cu lanțuri atârnate de gât ca la cainii rotweiler, cu buzunare doldora de euroi sau dolărei, în condițiile în care munca este o adeverată rușine pentru ei.

Îi întrebă oare cineva cu ce se ocupă, ce impozite au de plătit la stat și cât a costat viitoiul de prost gust, cu filigori și turnulete?

Cum mai pot părinții să explice copiilor lor, băieți

sau fete, care este importanța absolvirii unui liceu și facultăți, când pe sticlă apar pornostaruri, midinete convertite la prezentari de modă și la altele, miss-uri de toate felurile, care câștigă, știm noi cum, ban de ban?

Avem oameni de mare valoare umană și profesională, medici care reușesc operații grele, ingineri și profesori, care au multe de spus dar din păcate nu prea au cui să spună.

Chiar dorim să lăsăm ca unii să acrediteze ideea că noi, români, suntem o națiune majoritară de inculți și hoți?

Unde sunt pretinșii intelectuali care se ascund după deget, cărcotesc dar atunci când este nevoie nu manifestă interes?

S-a greșit mult. Această latență a intelectualului român a lăsat porțile hoției și ticăloșiei larg deschise și astfel am ajuns să fim conduși de mitici și arătări din Muzeul Grigore Antipa, compromiși și murdarî până în măduva oaselor.

Deținători de averi incredibile și semnându-se cu mâna stângă, incapabili de a rosti îmăcar o frază corectă gramatical, ei, ciocoi de timpuri noi - din păcate și rușinoase - propovăduiesc cinstea și onoarea, se manifestă violent când justiția nu are suficiente temeiuri pentru a condamna pe cine trebuie.

La podul de la Mărăcineni s-au făcut vizite ca la moaștele Sfintei Parascheva, care mai de care să-și dreagă imaginea, look-ul cum se spune.

Era aceasta problema Președinției sau a Primului Ministru?

Alții și-au spălat păcatele construind 100 de case pentru oamenii năpăstuiți de furile naturii. Câte case a construit Statul pentru astfel de oameni?

Știri despre oameni, știri spuse de oameni pentru oameni.

Ştirea noastră, cea de toate zilele...

Av. Constantin- Gabriel Radu

PERSONALITĂȚI ALE ȘACELELOR: VICTOR JINGA

Despre Victor Jinga nu este ușor să scrii pe scurt. Personalitatea și opera sa sunt atât de complexe încât oricără de succint aș fi tot nu voi putea atinge toate coordonatele sale. S-a născut la începutul veacului trecut, în 1901, la data de 17 februarie. După calendarul pe stil nou, 2 martie. Studiile sale, următe în satul natal - Satulung, Brașov și o perioadă scurtă de timp, datorită primului război mondial, la Galați, sunt încununate cu licență în științe economice obținută la Institutul Superior de Științe Economice din Veneția pentru ca, în februarie 1925, să-și susțină teza de doctorat cu titlul „Reformele agrare și dezvoltarea creditului popular din România”. În paralel și-a lărgit orizontul cunoașterii în urma unor stagii de pregătire în Franța, Austria și Elveția.

Adept al ideii că societatea românească de după Marea Unire necesită o nouă strategie politică și economică, Victor Jinga pune bazele doctrinei sale economice: cooperatismul. Întors în țară, a lucrat pentru scurt timp ca funcționar bancar, iar în perioada 1927-1929 s-a numărat printre angajații „Creditului minier”, cea mai mare întreprindere petroliferă românească. Tot acum se înscrie în Partidul Național Tărănesc, acțiune firească având în vedere compatibilitatea gândurilor sale cu ideologia național-tărăniștilor.

Cei doi ani petrecuți la „Creditul minier” l-au convins că nu această carieră era cea mai aproape de sufletul său și, astfel, a intrat în învățământul universitar economic în vara anului 1929. Ca profesor al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj și Brașov a rămas un model științific și de viață pentru studenții săi, care i-au călcat pe urme. Aceștia își amintesc de tinuta sa științifică impecabilă, de caracterul deosebit, de relația specială pe care reușea să o creeze cu studenții. În perioada petrecută la catedră a elaborat zeci de studii, cursuri și cărți de specialitate, desfășurând în paralel și o bogată activitate publicistică.

Prestigiul de care se bucura ca economist și profesor, ca și disponibilitatea de a se implica în viața politică l-au adus în vizorul mișcării legionare care a încercat să-l coopteze. Democrat convins și ostil oricărui tip de extremă profesorul Jinga a refuzat propunerea legionară fapt ce l-a adus în conflict cu aceasta, în 1940 numele său figurând pe faimoasele „liste ale morții”. Adeptul ideii unității naționale, a acceptat să sprijine regimul personal al regelui Carol al II-lea și astfel, în 1939, îl găsim ca subsecretar de stat la Ministerul Economiei Nationale. Activitatea sa în acest post s-a axat pe ideea cooperatiei, încercând să organizeze o mișcare cooperativă cu adevărat viabilă. Odată cu alunecarea regimului carlist spre colaborarea cu legionarii Victor Jinga nu va mai figura pe listele ministeriale, iar cedările teritoriale

din vara anului 1940 l-au adus în rândurile celor care protestau și îndemnau la rezistență și demnitate.

Perioada războiului și-a petrecut-o la catedră, de data aceasta în Brașovul ce găzduia recent refugiată Academie de la Cluj. În acest context profesorul Jinga este ales rector al Academiei, funcție pe care a îndeplinit-o între anii 1942-1945. Tot acum participă prin lucrările sale la redactarea materialului documentar necesar „Biroului Păcii”, înființat de ministrul de externe Mihai Antonescu pentru pregătirea viitoarei conferințe de pace. Cercetările sale referitoare la trecutul românilor s-au materializat în 1945 în cea mai cunoscută lucrare a sa „Probleme fundamentale ale Transilvaniei”.

Trecerea României în tabăra Națiunilor Unite și armistițiul încheiat cu Uniunea Sovietică au permis asaltul comuniștilor asupra instituțiilor statului democrat. Într-un climat tulbure și pe fundalul promulgării legii privind pedepsirea colaboratorilor regimurilor carlist și antonescian profesorul Jinga a fost încarcerat pentru prima oară.

Preluarea totală a puterii de către comuniști în 1948 le-a dat acestora posibilitatea să distrugă ultimul obstacol în calea creării „omului nou”: valorile culturale. În acest context Victor Jinga nu avea nici o șansă. Tot ceea ce el reprezenta – economistul, profesorul, publicistul – trebuia neapărat înălțat. Astfel, între 1949 și 1954 a cunoscut regimul de exterminare de la Canalul Dunăre-Marea Neagră pentru ca, ulterior, între anii 1959 și 1963 să fie încarcerat și la una dintre cele mai teribile închisori comuniste: Aiud. După eliberare a lucrat în cadrul Institutului de Cercetări Economice al Academiei Române din București unde și-a continuat, atât cât era posibil, opera întreruptă brutal în urmă cu 15 ani.

S-a stins din viață în iulie 1990 nu înainte însă de a vedea spulberându-se regimul ce îi distrusese poate cea mai importantă perioadă a vieții.

Înainte ca soarta să-mi îndrume pașii spre Șacele, despre Victor Jinga nu știam mai nimic. Îi văzusem lucrarea „Probleme fundamentale ale Transilvaniei” citată în literatura de specialitate, fără să știu însă că el a fost un excelent economist și, mai ales, că este săcelean. Din păcate personalitatea și opera sa nu sunt suficient cunoscute, după cum eu însuși sunt un exemplu, nici măcar în rândul intelectualilor și eu atât mai puțin de către publicul larg. Toamă de aceea faptul că cel mai important liceu din Șacele a preluat numele profesorului Victor Jinga în titulatura sa este o recunoaștere a valorii unei mari personalități locale și nu numai. Aceasta ne onorează și ne obligă totodată. Rămâne să demonstrăm că suntem demni de numele său.

Radu Colt

GÂNDURI LA SFÂRȘIT DE AN

Suntem în trimestrul patru și cu el încă un an a trecut, alăturându-se anilor care ne învață multe lucruri pe care zilele nu le știau.

Pentru relatările strict locale, conducerea asociației noastre, respectiv a purtătorului ei de cuvânt ,revista, a instituit o selectare a colaboratorilor săi, din punct de vedere al calităților lor profesionale, intelectuale și morale.

Aceasta lasă să se deducă faptul că bunul cîrmuior, trebuie să moară mai bogat în bun renume și prețuire obștească , decât în comori, crezul fiind îmbinarea armonioasă a celor două facultăți: instinctul-profet al viitorului și rațiunea – călăuză a prezentului.

Se vrea ca exemplele ce vor urma să dovedească respectarea acestor principii.

Revista noastră se citește mereu cu interes și folos, nefiind supusă legii perisabilității pentru că dorul include speranța iar amintirea se îndreaptă spre viitor prin cinstirea celor în drept. Originalitatea ei stă într-o puternică și sugestivă evocare a trecutului, un minunat dar de sintetizare a faptelor și o rară claritate în redarea lor.

Prin revistă se vrea relevarea întregii priceperii a epocii, toate contribuțiile trecutului și toate nădejdile viitorului, articolele ei, continuă să prezinte dragostea de adevăr, dragostea de bine și dragostea de frumos.

*

Comemorarea la timpul cuvenit a rectorului săceleean al Academiei Comerciale Clujene, prof. George Moroianu, a scos în evidență principalele lui trăsături: faimă greu de egalat, falnic ca înfățișare, ținută de o gravitate suverană, care fascina prin inteligență, prin cultură, sobrietatea glasului și paleta expunerii sale.

2005 a fost anul în care principiile sale au triumfat: seriozitatea trebuie să ia locul ușurinței, vrednicia să dea la o parte nevrednicia, onestitatea să zdrobească tâlhăria, caracterul să înfrângă viclenia și minciuna să nu se mai strecoare către vârfurile societății și între noi.

S-a impus prin eleganță și frumusețea cuvântului vorbit, reușind să smulgă accente de aprobare, admirătie și respect.

Și-a pus talentul, inteligența și energia în serviciul trebuințelor locale, adâncă seriozitate intelectuală a fost una din cauzele prestigiului său, sufletul lui era alcătuit dintr-o armonie de însușiri, fiecare demnă și la locul ei.

*

În numărul precedent al revistei a fost omagiată personalitatea unuia dintre principalii colaboratori ai asociației, prof. A. Moldovan, care s-a impus prin sinceritate, francheză și prin energia sa tenace, cu o fire în care măsura, cutezanță și prudență se îmbinău perfect.

A fost un om înzestrat cu notabile calități: onest, generos, muncitor,meticulos, rațional; dacă i s-ar fi răsucit sufletul în toate sensurile, lumea nu ar fi descoperit nici o pată.

S-a dovedit că el se bucura de prietenia multora, datorită corectitudinii sale, generozității și mărinimiei sale, deducând-se faptul că nu-l vom iubi și nu-l vom cinsti niciodată îndeajuns.

Îndemnurile sale ne vor lipsi tuturor.

Rar ne-a fost dat să fim atât de trăși.

A fost un om capabil să facă față cu eleganță și detașare oricărei situații, avem datoria morală de a nu-l dezamăgi niciodată.

*

Ca factor apărător al actului de cultură, asociația și-a sporit grija susținerii materiale a bisericilor, pentru restaurarea valoroaselor picturi murale; repararea acoperișurilor și zidurilor, sperând că prin aceasta cei intrați să se se roage, vor putea mai ușor să ceară ajutorul strămoșilor și să se înarmeze cu cele trei virtuți teologice: credința, nădejdea și dragostea.

*

Ce frumoasă surpriză ne-a fost oferită prin încurajarea și apariția editorială a albumului "Monumente de arhitectură din Săcele" și a volumului "Datini și obiceiuri la mocanii săceleni", precum și a aducerii pentru prima dată pe scena săceleeană a maestrilor scenei Teatrului Național și ai Teatrului Mic din București!

Vom avea și un drapel al Asociației Cultural - Sportive "Izvorul" ca simbol distinctiv al ei, având imprimată pe mătasea lui o emblemă, care reamintește fiecărui săceleean datoria de a servi cu pricepere și devotament comunitatea.

*

De la an la an, colectivul de pregătire și realizare a "Zilelor Culturii Săcelene" ne-a demonstrat că nimic nu este perfect, că totul este optimizabil, pentru fiecare etapă, manifestările derulate fiind o demonstrație de seriozitate, fermitate și siguranță.

E reconfortant într-un moment de atâtă solemnitate să vezi cum efortul depus sugerează că înțelepciunea de a face ceva frumos însemnă că dacă iubești ceva cu adevărat, nu mai faci ce vrei, ci ceea ce trebuie.

continuare în pag. urm.

OPINII * OPINII * OPINII

continuare

La simpozion, cuvântările tuturor invitaților au fost cuprinse de strălucirea vorbelor și armonia frazelor, evidențiind faptul că sunt urmași în stare să dea părinților și glorie și amintire nepieritoare.

Pentru că nu se putea să fie altfel, au fost și indivizi cuprinși de sindromul suspectării unora, în afară de propriile persoane, neacceptând că este constructiv să înțelegem că mult mai bună este, nu negarea concurrentului și a realizărilor lui, ci recunoașterea lui, ca cel mai bun stimulent pentru performanță și că pe măsură ce anii trec valoarea adevărată iese la lumină.

*

“Zilele Culturii Săcelene”, s-au încheiat cu mult așteptatul “Bal al plăcintelor” care a dovedit că petrecerea este un mod de a trăi, o adevărată filozofie a vieții.

Parcă splendoarea balului a fost susținută de dorința ca Dumnezeu să ne dea din roua cerului și din belșugul pământului pâine multă și vin bun, ambele de consumat cu cea mai puțină pagubă la îndemnul inimoișilor și neobosișilor organizatori.

Sponsorul moral și material de care a fost nevoie a demonstrat marele talent de a deștepta forțele latente în fiecare din noi și în special în cei aproape patru sute de membri cotizați, de a încolzi în sufletul lor tradițiile și obiceiurile locale. Si dragostea de ele.

În 2005, “Izvorul” a lansat îndemnul de a trăi cinsti și de a socoti soarta asociație mai presus de durerile sau bucuriile individului.

Săcele 16.11.2005

Ec. Dumitru Voinea

STRADA MEA

Nu-mi pot închipui locurile natale fără strada pe care am copilărit, fără oamenii minunați, vecinii mei, dragii mei vecini. Nu-mi pot închipui acel loc binecuvântat de Cel de Sus, fără oamenii, întâmplările, speranțele, împlinirile sau neîmplinirile care mă leagă iremediabil, ireversibil de Oituz, sau cum se numea odinioară, strada Horia, două nume de legendă, istorie și mândrie națională. O stradă, pe atunci neASFALTATĂ, pe care treceau mai mult căruțe și mașina salvării către spital, cu vestitele porți mocănești, casele cu pridvor și loduri, curate și îngrijite de oameni adevărați, harnici, cu minte sănătoasă, orgolioși dar generoși, într-o lume mult mai bună și mai tolerantă. Pe atunci se cultivau cinstea, demnitatea, respectul față de oameni, față de învățătură, de tot ceea ce e bun și valoros. Respectul față de muncă, de biserică, de tot ceea ce înseamnă român și românesc.

Era multă bunăcuvîntă.

Mare, foarte mare plăcere îmi fac aducerile aminte ale copilăriei și adolescenței, cu furturile de mere din grădinile vecinilor, cu meciurile de fotbal încinse pe “deal” sau pe stradă, cu julturile din genunchi care nu se vindecau toată vacanța de vară, cu iernile abundente în zăpezi năprasnice, pe care atunci nici măcar nu le simteam, cu lupii hămeșii care coborau până în grădinile oamenilor și mâncau câinii din lanț, cârdurile de sănii luncând amețitor din marginea pădurii până la spital. Serile de iarnă le petreceam cu bulzu’ - n mâna, după sobă, (inegalabilul bulz mocănesc, cum se exprima un celebru săcelean), citind povești sau ascultând, din gura vreunui vecin, întâmplări hazlii din viața mocanilor, strămoșilor noștri. Toamna, când mergeam la școală eram apostrofați de doamna învățătoare, alt personaj carismatic al copilăriei noastre, din cauza mânărilor murdare de la spartul nucilor și nu ne lăsa să intrăm la ore până nu scăpam de negreală. Dar se făcea carte, multă carte. Școala era la loc de frunte și de cinste în această comunitate; dovada o constituie multimea de intelectuali sau oameni bine pregătiți care au ieșit din rândurile noastre, care au învățat la școala din Satulung.

*

Concursurile de schi de pe Tăieturica din Gârcin erau o stare de sărbătoare, cu multe emoții, spectatori, orgoliu și ceai fierbinte cu rom, adus chiar pe parte. Mă pierd în amintiri; toate s-au petrecut parcă ieri, sunt proaspete și limpezi în minte acum la cinzeci de ani. Nu-mi pot închipui strada mea fără lumea de atunci, fără atmosfera vremurilor cu tot ceea ce au însemnat ele.

În exuberanță și naivitatea copilăriei credeam că totul este etern, că nimeni și nimic nu se va schimba. Când vin acasă și trec prin față unor case goale sau locuite când și când, simt un mare gol în suflet, mă simt mic și neînsemnat în fața unei vieți care nu mai seamănă deloc cu cea pe care o știu.

Timpul eurge implacabil, viața este într-o continuă devenire, iar aceste aducerile aminte ne fac bine, ne fac să ne simțim din nou copii. Multe s-au schimbat, în mintea mea totul este viu și nealterat, timpul pe care-l venerez și-l socot etern, a rămas în loc. Este de neînlocuit.

Sunt rânduri și gânduri melancolice, adevărate, sincere, spuse din inimă de un săcelean adevărat, cu frică de Dumnezeu.

Gelu Beșleagă

ACTUALITATEA * ACTUALITATEA

O EXPERIENȚĂ: VOLUNTARIATUL

DEX definește voluntariatul astfel: angajarea unei persoane din proprie inițiativă și dezinteresat într-o acțiune publică. Cei angajați, voluntarii, alcătuiesc în mod obișnuit o organizație proprie sau se afiliază unei organizații existente în funcție de obiectivul pe care și-l propune.

Voluntarii români acționează în special în cadrul O.N.G. dar se asociază și cu organizații din stăinătate. Prin acest parteneriat se câștigă mai ușor experiența necesară în activități.

La o astfel de activitate au participat în această vară un grup de liceeni săceleni, elevi la Liceul G.

Moroianu. Ei au fost partenerii asociației londoneze „Hospital James Allen's Girls' School”. Asociația este condusă de domnul Jonn Potter și doamna Wikkiasnew, profesori la „Hospital” și are în componentă liceeni din Anglia. Sunt voluntari care derulează programe pentru copii cu nevoi speciale atât în Anglia cât și în străinătate. Colaborează cu tinerii din țările în care își desfășoară programele.

Pentru vara anului 2005, au ales Centrul Brădet.

Festivitatea de încheiere a fost un spectacol de sunet și gestică care a demonstrat că munca în echipă dezvoltă dorința de participare la acțiune, implică subiecții emoțional. Sala era împodobită cu lucrări realizate pe ateliere, recuzita spectacolului ilustra pricepere și fantezie și buna dispoziție arată că participarea directă și cea afectivă se contopesc.

Impresionați, am solicitat celor doi profesori un scurt interviu. Au acceptat cu plăcere.

- De ce ați ales România pentru derularea programului?

- În 1992, am hotărât să ne extindem proiectul în Europa și România a oferit oportunitatea așteptată. România a fost favorizată și de distanța mică față de Anglia (3 ore de zbor).

- Cum ați descoperit Centrul Brădet?

- Un brașovean a fost elev la școala noastră

(Hospital). Se numește Liviu și unchiul său, care lucrează la Inspectoratul Școlar al județului Brașov, a facilitat relația.

În 2002, încheiasem o etapă a programului nostru la Craiova. Am făcut o nouă vizită în România și am ales Brădetul. Am recrutat cinci voluntari de la Liceul G. Moroianu. Ei participă pentru prima dată la o astfel de activitate. Le-am explicat că vor lucra cu copii cu nevoi speciale și fiecare în parte, dezvoltând o aptitudine, va contribui la realizarea programului.

- Ce a însemnat pentru dumneavoastră activitatea de la Brădet?

- Am găsit un centru deosebit. Am realizat un schimb de experiență în ceea ce privește educația. Toți lucrează pentru a se ajunge la integrarea socială. Brădetul mai este deosebit și prin altceva: prin conducătoarea centrului, prof. Angela Ulea, cu echipa ei. Au conturat un mediu sănătos și optimist. Lucrul acesta încurajează copii, îi

Tinerii englezi în mijlocul elevilor de la Brădet

face să se dezvolte, „să înflorească”.

- Cum apreciați colaborarea cu voluntarii

- Excelentă! Voluntarii români s-au adaptat rapid. Activitatea noastră depășește cunoștințele acumulate în școală, pregătindu-i pentru viitor.

Liceenii de azi sunt cetățenii de mâine și vor îmbunătăți viitorul prin experiența lor. Activitățile de voluntariat fac parte dintr-un domeniu necesar vieții.

Să reflectăm la afirmația din finalul interviului:

implicarea în social înseamnă responsabilitate. La sfârșitul activității s-au înmânat diplome pentru cel mai bun desenator, cel mai activ copil, cel mai iubit voluntar și pentru multe alte performanțe.

Căștigătorii au fost toți; chiar și cei care nu au primit diplome. De ce?

Pentru că voluntari și copii au lucrat și au învățat în echipă. Au învățat să asculte și să fie ascultați.

**A consemnat
prof. Elena Bulat**

CITEVA NOTIUNI ELEMENTARE DESPRE CONSERVAREA MOSTENIRII CULTURALE LASATE DE MOCANII SACELENI

Se pare ca vremurile sunt potrivnice unei actiuni asa de importante ca cea a conservarii si restaurarii monumentelor. Spun asta deoarece eforturile aproape singulare ale Directiei Monumentelor Istorice nu sunt suficiente pentru a acoperi o parte din necesarul de lucrari la monumentele ce trebuie restaurate.

Daca ne referim numai la patrimoniul architectural al Sacelelor constatam ca restaurarea caselor monument, a troitelor si a lacaselor de cult este departe de ce ar fi trebuit sa fie. S-a pierdut respectul fata de ceea ce strabunii nostri, mocani au lasat mostenire viitorimi.

In intreaga lume sunt respectate citeva reguli in ceea ce priveste conservarea si restaurarea patrimoniului architectural. In prezentul articol cit si in cele ce vor urma, vom detalia aceste aspecte.

Forul suprem in domeniu este ICCROM-ul impreuna cu Serviciul Monumente Istorice din Ministerul Culturii si Cultelor.¹

Romania este membru a ICCROM, International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property din Roma (Centrul International pentru studierea Conservarii si Restaurarii Patrimoniului Cultural) UNESCO din anul 1960.

Infiintata de Unesco in anul 1959 ca o organizatie stiintifica autonoma, interguvernamentală cu sediul la Roma, ICCROM se ocupa de toate aspectele patrimoniului cultural ca marturie fizica a activitatilor umane, a ideilor si expresiei artistice. Patrimoniul include cladirile istorice si monumentele, siturile arheologice, colectiile muzeale de orice fel, bibliotecile sau materialele de arhiva.

In Statutul ICCROM (Art.-I²) sunt definite patru principale tinte:

-A. Aduna, studiaza si pune in circulatie documentatii ce privesc problemele tehnico-stiintificece ale conservarii si restaurarii patrimoniului cultural

-B. Coordonarea, stimuleaza si incurajaza cercetarea in domeniu, organizeaza comisii de experti, intilniri internationale, editare de publicatii si schimburi de specialisti

-C. Da recomandari generale sau particulare in ceea ce priveste conservarea-restaurarea patrimoniului cultural.

-D. Sprijina instruirea, cercetarea (pregatire, formare) si perfectionarea prin ridicarea standardelor in restaurare

Fiind o organizatie stiintifica are la dispozitie specialisti ce sunt capabili sa fie permanent in legatura cu descoperirile stiintifice ce se pot aplica in avantajul conservarii patrimoniului cultural pe scara globala.

In toate activitatile sale, ICCROM abordeaza studierea conservarii patrimoniului cultural in patru stagii:

- materialele din care este alcătuit patrimonial cultural.
- cauzele degradarilor
- metodele stiintifice prin care poate fi conservat patrimoniu
- activitatile prin care metodele de conservare sunt puse in practica (inspectiile la obiective, analiza si metodologii, respectarea legislatiei³)

La noi in tara sunt foarte putini specialisti in domeniul conservarii – restaurarii patrimoniului cultural ce au absolvit cursurile ICCROM in domeniile:

- conservarii- restaurarii arhitecturii, (ARC).
- conservarii -restaurarii picturii murale,(MPC).
- a cercetarii domeniilor stiintifice ale conservarii-restaurarii, precum chimia organica si anorganica, fizica, biologia si biodeteriorarea (SPC)

De asemenea, in Romania sunt putini specialisti si experti atestati de Ministerul Culturii ce au drept de proiectare si executie in domeniile amintite mai sus.

Lipsa specialistilor, dificultatea in comunicare dintre institutii precum Ministerul Culturii, Serviciul Monumente Istorice cu Directiile judetene pentru Cultura, Prefecturi, Primarii cu serviciile aferente si chiar Arhiepiscopii de orice cult ar fi , nu fac decit, ca la monumente sa se intervina in cele mai multe cazuri fara autorizatii.

Primul pas ce trebuie facut de catre detinatorul, proprietarul unui bun imobil definit ca monument istoric

¹ Despre cele doua instituti, rolul lor in domeniul conservarii patrimoniului romanesc si stransa lor colaborare in articolul viitor

² Statutul organizatiei ICCROM a fost adoptat de Consiliul General in anul 1963

³ In Romania, Legea privind protejarea monumentelor istorice, nr.422 din 18/07/2001 publicata in Monitorul Oficial, partea I ur 407 din 24/07/2001

ACTUALITATEA

* ACTUALITATEA

continuare

sau cladire istorica este de a se informa in legatura cu obligatiile ce le are ca detinator, proprietar. Pentru acestia este obligatorie cunoasterea Legii privind protejarea monumentelor istorice, nr.422 din 18/07/2001

Pentru judetul Brasov forul competent in domeniul protejarii monumentelor este institutia ce se afla in subordinea Ministerului Culturii, accesata fiind Directia Judeteana pentru Cultura, Culte si Patrimoniu National, Brasov.⁴

Primariile prin serviciile si directiile aferente cu specialistii calificati pot indruma corect pe cei care doresc

sa intocmeasca o documentatie privind conservarea-restaurarea unui obiectiv.

Specialistii in domeniu sunt : arhitecti, ingineri de rezistenta, ingineri de instalatii, arheologi, ingineri chimisti, biologi, istorici de arta, restauratori de pictura, de lemn si piatra.

In ultimii ani firme specializate in proiectare pentru monumente, intocmesc proiecte de restaurare-conservare si obtin avize iar altele executa lucrările. Dar despre asta vom vorbi in articolul urmator.

Expert restaurator, atestat ICCROM,

Ioana Zarnescu

16.11.2005

ELOGIU

Conducerea despărțământului ASTRA „Frații Popaea” Săcele aduce mulțumirile sale de suflet tuturor sponsorilor care au sprijinit activitățile sale în anul 2005, în special deplasarea delegației noastre în Republica Moldova și reușita deplină a excursiei documentare „Premianți săceleni în vizită la olteni, bănăteni și ardeleni” din 25, 26 și 27 iulie a.c. la care au luat parte absolvenții premianți din clasele a VII-a de la școlile generale din municipiul nostru.

Dorim multă sănătate, fericire și prosperitate instituțiilor și firmelor, conducerilor acestora și persoanelor fizice care ne-au ajutat să menținem identitatea culturală românească și să aducem bucurie și speranță în sufletul copiilor care au beneficiat de roadele demersului nostru cultural.

Dumnezeu să ajute și să ocrotească pe toți acești binefăcători ai ASTREI săcelene:

- **S.C. ELECTROPRECIZIA S.A.** - principalul sprijinitor material al despărțământului
- PRIMĂRIA și CONSILIUL LOCAL
- S.C. GENERAL IZOCOM S.A.
- S.C. CIBIN S.A.
- S.C. ALDEMAR-ELECTRIC S.R.L.
- S.C. PAPS S.R.L.
- S.C. IEGAD S.R.L.
- D-I TRAIAN STOICESCU
- S.C. GABOCIMP S.R.L.
- S.C. DISZ-TIPO S.A.

Președinte,
Prof. Liviu DÂRJAN

2006 – „LA MULTI ANI” !

Secretar
Ing. Horia BÂRSAN

** Diverse ** Diverse ** Diverse **

CÂTE CHIPURIARE MOŞ CRĂCIUN?

Trăiește la Polul Nord, călătoresc cu o sanie trasă este vorba de St. Nicholas, fost episcop de Turcia. El de reni și coboară pe coș pentru a lăsa daruri sub pomul călătoresc un cal alb, sosește în țară cu o barcă, fiind însoțit, de Crăciun... Toată lumea cunoaște povestea lui Moș în loc de spiriduși, de șase sau opt omuleți negri și căror Crăciun (Santa Claus, în SUA), dar... cu o mulțime de origine nu este cunoscută. Dar asta nu-i cel mai rău. În mici variații.

Majoritatea americanilor consideră că Santa Claus călătoresc într-o sanie trasă de reni. Dar locuitorii Manhattanului, de exemplu, cred că renii sunt o închipuire și că Moșul care aduce daruri călătoresc cu taxiul, apoi ajunge la destinație cu ascensorul, ca orice om normal. În mlaștinile Louisianei, oamenii presupun că varianta locală a acestuia - Cajuns – călătoresc într-o trăsură trasă de opossumi zburători. Mai mulți turiști britanici interogați la New York în legătură cu Santa Claus, au apreciat că, în Anglia, darurile sunt mult mai frumoase, pentru că sania lui Moș Crăciun ajunge acolo mai devreme decât în SUA și, de aceea, săul este mai plin. Pe de altă parte, un scoțian s-a plâns că ai lui capătă numai resturile la cinci ore după ce Santa Claus oprește la New York... Dar scoțienii îl văd măcar pe Moș

Crăciun. Pentru că există o mulțime de locuri în lume unde Crăciun. Ei chefuiesc timp de 13 năpti și numai după aceea el nu s-a arătat niciodată. Spre exemplu, în Venezuela lucrurile devin într-adevăr interesante. "Morții ies din cadourile sunt aduse de pruncul Isus, iar în Germania este morminte, focile se transformă în oameni, iar vacile încep să vorbească", spune Steingrimdottir. Care-i morală un personaj asemănător lui Moș Crăciun, dar, în realitate, acestei povești? Nu are importanță ce crezi, cătă vreme crezi.

fiind luat de duhurile rele care l-au alungat în Laponia. În Grecia, copii se delectează cu dulciuri de Crăciun, dar nu uită să cânte pentru a-i alunga pe Kalikanyari – spiriduși din centrul Pământului care coboară pe horn pentru a face rele. Ei sting focul din cămin, fac să se acrească laptele, iar uneori călăresc pe oameni ca pe cai. O problemă similară este în Islanda, unde există 13 Moși Crăciuni, care – potrivit credinței populare – nu aduc nici un fel de cadouri, ci se plimbă prin sate și împiedică pe oameni să se bucure de sărbătoare. Unul se uită pe fereastră, în timp ce altul patrunde în casă și lingă toate linguritele pe care le găsește. Cei 13 Santa trăiesc în munți împreună cu mama-troll, uriașă și însăpămantătoare, precum și cu pisica ei gigantică, ce-i mânâncă pe toți copiii care nu au primit hăinuțe noi de

consemnată în documente în timpul lui Martin Luther, la sfârșitul secolului al XV-lea, care a avut inițiativa de a tăia un arbore din pădure pentru a-și decora acoperișul. Muzeul alsacian din Strasbourg susține că tradiția bradului de Crăciun datează de mai bine de 500 de ani în Alsacia, obiceiul fiind adus ulterior la Paris, de alsaciienii care au fugit de anexarea germană, în 1870. Din acel moment, obiceiul s-a răspândit în toată Franță.

BRADUL DE SĂRBĂTORI – SUBIECT CONTROVERSAT

Bradul de Crăciun este un subiect controversat în ceea ce privește simbolurile religioase. Contestat în Franță, după interzicerea vălului islamic și a însemnelor religioase în școlile publice, precum și de atei din Florida, pomul de Crăciun are, se pare, o istorie destul de veche. Coniferul verzi ale plantelor erau folosite pentru celebrarea sărbătorilor de iarnă

Dacă pentru drui și preoții celti, bradul era folosit pentru a marca solstițiul de iarnă, după cum povestesc istoricii, în Mesopotamia, la romani și la egipteni crengile verzi ale plantelor erau folosite pentru a sărbători de iarnă. În Europa celtică și germană, răvenea bradului este

TABEL NOMINAL*cu membrii cotizanți ai Asociației cultural sportive "Izvorul" - trim. IV 2005*

1	Munteanu Gheorghe	500.000	71	Bratosin Maria	50.000	141	Stroe Constantin	50.000	211	Bobeș Haricleea	25.000
2	Costea Dumitru	300.000	72	Bratosin Sanda	50.000	142	Stroe Emil	50.000	212	Boca Gabriel	25.000
3	Filipescu Dan	250.000	73	Bucelea Vasile	50.000	143	Şchiopu Gabriela	50.000	213	Boghe Viorel	25.000
4	Ionas Andrei	250.000	74	Bucelea Victor	50.000	144	Şerbănuț Ioan	50.000	214	Bucurenciu Ana	25.000
5	Roșculeț Claudiu	250.000	75	Burtea Anton	50.000	145	Ştefănescu Dan	50.000	215	Ciubotaru Sergiu	25.000
6	Zavarache Constantin	250.000	76	Califară Gavril	50.000	146	Tamaș Adrian	50.000	216	Comşa Traian	25.000
7	Lungu Constantin	200.000	77	Chitac Geta	50.000	147	Taraș Ion	50.000	217	Coșma Maria Teodosia	25.000
8	Săcelean Adrian	200.000	78	Ciuflă Mircea Valentin	50.000	148	Taraș Mircea	50.000	218	Coșereea Vasile	25.000
9	Bărbat Claudiu	150.000	79	Coliban Nicolae	50.000	149	Teacă Mihai	50.000	219	Czimbor Alexandru	25.000
10	Cărsteașu Șerban	150.000	80	Comășan Eugen	50.000	150	Teșileanu B. Barbu	50.000	220	Daneș Dumitru	25.000
11	Erdely Ede	150.000	81	Constantin Ligia	50.000	151	Toțicu Viorel	50.000	221	Dinu Popa	25.000
12	Ivan Gheorghe	150.000	82	Cornea Ion	50.000	152	Tomos I. Maria	50.000	222	Dolea Emilia	25.000
13	Paraipan George	150.000	83	Cosma Ion	50.000	153	Tutuiu Gheorghe	50.000	223	Dovâncă Marcel	25.000
14	Şimon Robert	150.000	84	Crăciunescu Virgil	50.000	154	Udrescu Lorica	50.000	224	Dragomir Dănuț	25.000
15	Tudose Aurel	150.000	85	David Andreea	50.000	155	Vlad Adriana	50.000	225	Drăgan Mircea	25.000
16	Vereș Mihai	150.000	86	Diaconescu Adrian	50.000	156	Voinea Dumitru	50.000	226	Drăghici Aurel	25.000
17	Pană Aurel (Belgia)	140.000	87	Dirjan Liviu	50.000	157	Voineag Ioan	50.000	227	Eftimie Virginia	25.000
18	Albulăt Victor	100.000	88	Dirjan Ștefan	50.000	158	Zaharescu Marius	50.000	228	Filip Livia	25.000
19	Beșchea Dan	100.000	89	Dobrin Ioan	50.000	159	Zaiț Bogdan	50.000	229	Flangea Roxana	25.000
20	Beșchea Ioan	100.000	90	Drăgan Petre	50.000	160	Zbarcea Maria	50.000	230	Georgescu Ioan	25.000
21	Bodeanu Gheorghe	100.000	91	Drăghici Valentin	50.000	161	Arioiu Mircea	40.000	231	Ghia Petre	25.000
22	Bulea Horia	100.000	92	Ene Anca (Tudoran)	50.000	162	Butu Mihai	40.000	232	Gologan Ion	25.000
23	Cojocneanu Olimpia	100.000	93	Ene Gheorghe	50.000	163	Crăisan Emil	40.000	233	Gonteanu Mihail	25.000
24	Dobrinaș Mihai	100.000	94	Filip Mihai	50.000	164	Ghișoianu Dorin	40.000	234	Grozea Gheorghe	25.000
25	Dogaru Aurel	100.000	95	Filipescu Gheorghe	50.000	165	Nechifor Constantin	40.000	235	Guiu Ștefan	25.000
26	Gheorghită Mutu Petre	100.000	96	Filipescu Octavian	50.000	166	Primăvăruș Victor	40.000	236	Iacob Ciprian	25.000
27	Ionel Adrian	100.000	97	Florescu Gheorghe	50.000	167	Radu Adrian	40.000	237	Ioni Ștefan	25.000
28	Jinga Victor	100.000	98	Ghinescu Horia	50.000	168	Şeitan Mircea	40.000	238	Iordache Gabriela	25.000
29	Lala Dana	100.000	99	Gircag Viorel	50.000	169	Bilan Florin	30.000	239	Ivan Adrian	25.000
30	Lala Elena	100.000	100	Homorozean Antonia	50.000	170	Bobanu Șerban	30.000	240	Ivan Daniel	25.000
31	Lață Ioan	100.000	101	Imre Gabor	50.000	171	Caijan Pandrea Aurel	30.000	241	Jinga Romulus	25.000
32	Mireciu Lucian	100.000	102	Jerău Gheorghe	50.000	172	Cioroianu Aurelia	30.000	242	Lață Viorel	25.000
33	Mocanu Tarciziu	100.000	103	Lăcătuș Mariana	50.000	173	Clinciu Sorin	30.000	243	Lăzăr Costel	25.000
34	Moșouț Alin	100.000	104	Manea Vasile S.U.A.	50.000	174	Dima Marcel	30.000	244	Leb Mircea	25.000
35	Parea Alexandru	100.000	105	Mihai Lukaci	50.000	175	Dineacă Constantin	30.000	245	Leșescu Mihai	25.000
36	Popa Virgil	100.000	106	Mișa Adrian	50.000	176	Donciu Ciprian	30.000	246	Lupu Nicolae	25.000
37	Radu Gabriel	100.000	107	Mitrea Anna	50.000	177	Erdely Csilla	30.000	247	Mazăre Traian	25.000
38	Sălișteanu Vasile	100.000	108	Mitrea Gheorghe	50.000	178	Fodor Levente	30.000	248	Median Dan	25.000
39	Taraș Octavian	100.000	109	Molnar Cornel	50.000	179	Ghia Roxana	30.000	249	Median Traian	25.000
40	Taraș Răzvan	100.000	110	Moraru Florin	50.000	180	Ghiță Benone	30.000	250	Milu Cornel	25.000
41	Bârsan Horia	75.000	111	Moroianu Gheorghe	50.000	181	Gologan Dan	30.000	251	Modest Zamfir	25.000
42	Băneșu Florin	75.000	112	Mot Teodor	50.000	182	Groza Constantin	30.000	252	Mogoș Ghe. Lucian	25.000
43	Eftimie Ioan	75.000	113	Munteanu Cornel	50.000	183	Ionescu Nicolae	30.000	253	Moraru Adrian	25.000
44	Matepuic Daniela	75.000	114	Munteanu Nicolae	50.000	184	Kapuri Elisabeta	30.000	254	Munteanu Mihail	25.000
45	Mărculescu Radu	75.000	115	Munteanu Ștefan (Sibiu)	50.000	185	Kristaly Edit	30.000	255	Munteanu Mircea	25.000
46	Năpăruș Camelia	75.000	116	Munteanu Vasile	50.000	186	Manculea Gelu	30.000	256	Munteanu Valentin	25.000
47	Lupu Ștefan	60.000	117	Nechifor Septimiu	50.000	187	Munteanu Dan	30.000	257	Muscalu Vasile	25.000
48	Median Susana	60.000	118	Niculescu Gheorghe	50.000	188	Muscă Nicușor	30.000	258	Nagy Stefan	25.000
49	Median Valeriu	60.000	119	Ocneanu Dorel	50.000	189	Neacșu Lucian	30.000	259	Necula Dan	25.000
50	Zangor Lucian	60.000	120	Omica Ioan	50.000	190	Păsăreană Claudiu	30.000	260	Necula Stefan	25.000
51	Andronică Maria	50.000	121	Őslöbanu Dan	50.000	191	Petrea Ștefan	30.000	261	Nîtescu Adrian	25.000
52	Anton Alexandrina	50.000	122	Percioag Gelu	50.000	192	Petratu Emil	30.000	262	Ocneanu Luca	25.000
53	Avasiliechioiu Ioan	50.000	123	Peter Sara	50.000	193	Popescu Nechita	30.000	263	Onciuță Maria	25.000
54	Badea Mircea	50.000	124	Petrescu Romeo	50.000	194	Prundeanu Liliana	30.000	264	Pasăre Adrian	25.000
55	Balint Iuliu	50.000	125	Poenaru Laurențiu	50.000	195	Sabo Viorica	30.000	265	Pascu Liviu	25.000
56	Banetu Gheorghe	50.000	126	Popescu Constantin	50.000	196	Spirchez Viorel	30.000	266	Poenaru Roxana	25.000
57	Barbu Nicolae	50.000	127	Popescu Ilie	50.000	197	Şendruță Maria	30.000	267	Popești Mihai	25.000
58	Bălan Cătălin	50.000	128	Rișnoveanu M. (Londra)	50.000	198	Ursuță Gabriel	30.000	268	Pralau Radu	25.000
59	Belești Eugen	50.000	129	Rișnoveanu Paul	50.000	199	Acsinte Anca	25.000	269	Prosan Nicolae	25.000
60	Benga Dănuț	50.000	130	Rișnoveanu Ștefan	50.000	200	Alexandrescu Emil	25.000	270	Rată Mihai	25.000
61	Besoiu Marian	50.000	131	Robu Adrian	50.000	201	Alexandru Ion	25.000	271	Răchită Valeria	25.000
62	Bobersechi Dan	50.000	132	Roșculeț Abigail	50.000	202	Anghel Adrian	25.000	272	Sărbiu Corneliu	25.000
63	Bobes Gabriel	50.000	133	Roșculeț Mirela	50.000	203	Banciu Neculai	25.000	273	Simion Adriana	25.000
64	Bobes Gheorghe	50.000	134	Roșculeț Valeriu	50.000	204	Barbu Mircea	25.000	274	Sorban Ștefan	25.000
65	Bobes Ioan	50.000	135	Sicerman Eugen	50.000	205	Barbu Petre	25.000	275	Stoia Constantin	25.000
66	Bobes Ovidiu	50.000	136	Spiru Gheorghe	50.000	206	Barna Ioan	25.000	276	Stoia Mitică	25.000
67	Boboc Gheorghe	50.000	137	Staniciu Vasile	50.000	207	Bârsan Nicoleta	25.000	277	Şerbănuță Flaviu	25.000
68	Bogătană Alexandru	50.000	138	Stegăriu Ion	50.000	208	Bălescu Roxana	25.000	278	Serbu Adrian	25.000
69	Brașoveanu Camelia	50.000	139	Stoică Gheorghe	50.000	209	Bâlan Nicolae	25.000	279	Serbu Andrei	25.000
70	Brunescu Camelia	50.000	140	Stoian Emilia	50.000	210	Beciu Ioan	25.000	280	Serbu Julian	25.000

continuare

281 Şipoş Ioan	25.000	327 Radu Ramon	20.000
282 Ștefan Remus	25.000	328 Sarafie Ioan	20.000
283 Teodorescu Nicolae	25.000	329 Stamate Gheorghe	20.000
284 Teșileanu Costin	25.000	330 Szasz-Sebeș Paul	20.000
285 Teșileanu Emil	25.000	331 Șerban Corneliu	20.000
286 Tiucă Adriana	25.000	332 Șerbănescu Adrian	20.000
287 Ulea Angela	25.000	333 Tăbăraș Anca	20.000
288 Ursu Maria	25.000	334 Turoiță Roxana	20.000
289 Ursu Nicolae	25.000	335 Zangor Nicolae	20.000
290 Vamoș Aurelia	25.000	336 Zangor Traian	20.000
291 Vlad I. Adriana	25.000	337 Ardeleanu Adina	15.000
292 Zamfir Bogdan	25.000	338 Bălan Corneliu	15.000
293 Zamfir Dan	25.000	339 Ciobanu Gabriela	15.000
294 Zamfir Radu	25.000	340 Comşa Fulga Stelian	15.000
295 Andrei Sorin	20.000	341 Copacel Vasile	15.000
296 Avram Vasile	20.000	342 Filip Anca	15.000
297 Bandi Șeitan Maria	20.000	343 Ionescu Aurora	15.000
298 Bărbat Gheorghe	20.000	344 Ionescu Gheorghe Nae	15.000
299 Bobeș Constantin	20.000	345 Leneuță Cristina	15.000
300 Bucurenciu Alexandru	20.000	346 Mătărea Ovidiu	15.000
301 Bucurenciu Georgeta	20.000	347 Mircioiu Sebastian	15.000
302 Bulat Elena	20.000	348 Morariu Victor	15.000
303 Bulat Florentin	20.000	349 Percioag Constantin	15.000
304 Carpin Victor	20.000	350 Trandafir Marius	15.000
305 Ciupala Mariana	20.000	351 Trandafir Vasile	15.000
306 Codreanu Elena	20.000	352 Vasilache Gheorghe	15.000
307 Costea Maria	20.000	353 Vlad Mircea	15.000
308 Cozma Corneliu	20.000	354 Andrieși Monica Florica	10.000
309 Ionescu P. Gheorghe	20.000	355 Bârsan Teodor	10.000
310 Iordache Dumitru	20.000	356 Brânza Maria	10.000
311 Itu Vichente	20.000	357 Cenușe Ioan	10.000
312 Jinga Gheorghe	20.000	358 Cliniciu Eugenia	10.000
313 Lipan Florin	20.000	359 Cliniciu Nicolae	10.000
314 Moldovan Valer	20.000	360 Comeș Tiberiu	10.000
315 Moraru Mircea	20.000	361 Drăgoescu Valer	10.000
316 Munteanu Elena Marcu	20.000	362 Giudea Aurel	10.000
317 Munteanu Livia	20.000	363 Lupu Florica	10.000
318 Munteanu Victoria Preda	20.000	364 Manciu Ioan	10.000
319 Onacă Vasile	20.000	365 Moldovan Ortensia	10.000
320 Oprea Ovidiu	20.000	366 Onacă Dan	10.000
321 Pari Iuliu	20.000	367 Orez Ioan	10.000
322 Păiș Ioan	20.000	368 Panaete Ioan	10.000
323 Pelin Matei Alina	20.000	369 Șeitan Adrian	10.000
324 Pencu Haralambie	20.000	370 Taftan Dumitru	10.000
325 Poașcă Gheorghe	20.000	371 Iaftan Elena	10.000
326 Popovici Maria	20.000		

ELECTROPRECIZIA**2212 Săcele - Brașov, str. Parcului 18**

Tel.: 40-268-27.33.33 fax: 40-268-27.39.48

Serviciile sale - oferite prin

- SERVICE AUTO MAGAZIN Tel.: 268/33.93.65**- PASAJ COMERCIAL Tel.: 268/47.59.98***Feel The Power***ELECTROPRECIZIA****SPRE ȘTIINȚĂ***Materialele primite la redacție nu se înapoiază.*

Articolele privitoare la Săcele, Tărlungeni, Zizin și Purcăreni au prioritate.

Materialele ce se doresc a fi prezentate în coloanele revistei, precum și alte informații despre revistă și asociația cultural-sportivă "Izvorul", pot fi obținute de la:

Ing. Taraș Octavian - str. G. Moroianu, nr. 361, Săcele

Ing. Roșculeț Claudiu - str. G. Moroianu, nr. 353, Săcele

Coloanele revistei rămân deschise tuturor acelora care, prin articolele lor, înțeleg să contribuie la cunoașterea și progresul acestor meleaguri.

REDACȚIA**COLECTIVUL DE REDACTIE**ing. Claudiu ROȘCULEȚ,
ing. Octavian TARAŞ, Ioan EFTIMIE,
cc. Milu ALEXANDRESCU, ing. Dan ZAMFIR,
prof. Nicolae MUNTEANU, ing. Abigail ROȘCULEȚ,
Adriana VLAD, ing. Horia BÂRSAN